

GROEPSWERK BINNEN HET MEDISCH MAATSCHAPPELIJK WERK

De aansluiting van vraag op aanbod

Mei, 2012

Afstudeeronderzoek in opdracht van de NVMW

Opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening

Christelijke Hogeschool Ede

Willemijn de Jong 080712

Olga Vermeulen 090493

GROEPSWERK BINNEN HET MEDISCH MAATSCHAPPELIJK WERK

Afstemming van het aanbod van de NVMW
op de vraag van medisch maatschappelijk werkers

In opdracht van:

De Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW)

Afstudeeronderzoek
Opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD)
Christelijke Hogeschool Ede (CHE)

Afstudeerders: Willemijn de Jong 080712
 Olga Vermeulen 090493

Begeleiders: Dhr. J.J. Karsten (1^e begeleider NVMW)
 Dhr. C. van der Heijden (2^e begeleider NVMW)
 Mevr. A. de Ridder (afstudeercoach CHE)

Ede, mei 2012

VOORWOORD

Dit onderzoeksverslag is geschreven in het kader van ons afstuderen aan de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening.

In 2010 is er vanuit de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW), via een afstudeeronderzoek, een inventarisatie en behoefteschets gemaakt ten aanzien van groepswork in het medisch maatschappelijk werk. De aanleiding voor het betreffende onderzoek was een signaal dat binnen kwam bij de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk'. Er zou sprake zijn van een toename van groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk in Nederlandse ziekenhuizen.

De NVMW heeft dit signaal laten onderzoeken zodat ze, waar nodig, handvatten en richtlijnen konden bieden om het medisch maatschappelijk werk te optimaliseren en kwalitatief hoog te houden. Naar aanleiding van de aanbevelingen heeft de NVMW ons gevraagd het onderzoek van 2010 een vervolg te geven via een nieuw afstudeeronderzoek.

In overleg met de NVMW hebben wij onderzocht wat er nodig is om de vraag van medisch maatschappelijk werkers en het aanbod van de NVMW met betrekking tot het medisch maatschappelijk groepswork, beter op elkaar af te stemmen.

We willen in eerste instantie de NVMW bedanken voor de begeleiding, financiering en beschikbaar stellen van werkruimte. In het bijzonder willen we Jan Jaap Karsten bedanken voor de goede begeleiding. Bedankt voor de energie en tijd die je gestoken hebt in het feedback geven en meedenken tijdens ons onderzoek. We hebben dit zeer gewaardeerd. Ook bedanken we Colin van der Heijden als tweede afstudeerbegeleider vanuit de NVMW. Jolanda Winters en Magteld Beun, bedankt voor jullie tips en adviezen. We willen Adriana de Ridder en Hermine de Rijk bedanken voor hun professionele begeleiding en gewaardeerd commentaar. Via deze weg willen we ook alle maatschappelijk werkers bedanken die de enquête ingevuld hebben en/of meegewerkt hebben aan de interviews. Jullie zijn erg belangrijk voor ons geweest. Om jullie stem en mening draait het immers in ons onderzoek.

Willemijn de Jong
Olga Vermeulen

Ede, mei 2012

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	5
Verklarende woordenlijst	6
1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	8
1.2 Probleemomschrijving	8
1.3 Onderzoeksvraag	9
1.4 Opbouw onderzoek	
2. VERANTWOORDING	11
2.1 Literatuuronderzoek	11
2.2 Documentenonderzoek	11
2.3 Enquête	12
2.4 Interview	14
3. THEORETISCHE ACHTERGRONDEN	17
3.1 De NVMW	17
3.1.1 Lidmaatschap van de NVMW	18
3.1.2 Functiegroepen en werkgroepen	18
3.1.3 Belang voor het onderzoek	19
3.2 Maatschappelijk werk	19
3.3 Medisch maatschappelijk werk	19
3.3.1 Doelgroepen	19
3.3.2 Taken	20
3.3.3 Positie	21
3.4 Groepswerk	22
3.4.1 Soorten groepen	23
3.4.2 Meerwaarde groepswerk	24
3.5 Groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk	25
4. AANBOD NVMW	27
4.1 Deelvraag 1	27
4.2 Aanbodsvormen	29
4.3 Beantwoording deelvraag 1	
5. DE ENQUETE	30
5.1 Deelvraag 2	30
5.2 Resultaten	30
5.3 Beantwoording deelvraag 2	39
6. HET INTERVIEW	40
6.1 Deelvraag 2 vervolg	40
6.2 Resultaten	41
6.3 Beantwoording deelvraag 2	49
7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	50
7.1 Aanbevelingen	51
7.2 Beantwoording hoofdvraag	54
Literatuur	55
Bijlage	56

SAMENVATTING

Het doel van dit onderzoek is om het aanbod van de NVMW met betrekking tot het groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk beter af te stemmen op de vraag van de medisch maatschappelijk werkers

De volgende onderzoeksvragen zijn leidend in ons onderzoek:

Hoofdvraag

“Wat is er nodig om de vraag van medisch maatschappelijk werkers en het aanbod van de NVMW met betrekking tot het medisch maatschappelijk groepswerk beter op elkaar af te stemmen?”

Deelvragen

1. Wat is het huidige aanbod van de NVMW met betrekking tot het groepswerk in het medisch maatschappelijk werk en hoe wordt het overgebracht?
2. Hoe wordt het huidige aanbod van de NVMW gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?
3. Hoe kan de NVMW zich inzetten om de vraag en het aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten?

De eerste deelvraag is beantwoord door middel van een documentenonderzoek met betrekking tot het aanbod van de NVMW. De tweede deelvraag is beantwoord door middel van een landelijk uitgezette digitale enquête en een aantal interviews onder medisch maatschappelijk werkers. De laatste deelvraag en hoofdvraag zijn beantwoord in de vorm van aanbevelingen.

Beantwoording onderzoeksvragen

Uit onderzoek blijkt dat het aanbod van de NVMW specifiek voor groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk minimaal is. Het aanbod voor groepswerk of medisch maatschappelijk werk afzonderlijk is er wel en wordt op diverse manieren overgebracht.

Het aanbod van de NVMW wordt over het algemeen goed gewaardeerd. Het onderzoek wijst uit dat er behoefte is aan een overzicht van mogelijke groepen die gedraaid worden in diverse ziekenhuizen. Ook wil men tips en handvatten bij het opzetten en draaien van een groep. Daarnaast is men geïnteresseerd in actuele informatie rondom groepswerk. De website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl lijkt (uitgesloten het overzicht van groepen in ziekenhuizen) te kunnen voorzien in alle behoeften die er zijn. Uit onderzoek blijkt dat deze website niet volledig tegemoet komt aan de vraag van medisch maatschappelijk werkers. Men heeft voorkeur voor persoonlijk contact, vindt de specifieke vakkennis binnen een eigen netwerk en heeft het draaiboek vaak niet of onvolledig uitgewerkt. Dit zijn een aantal redenen waarom de website niet van de grond komt.

Korte omschrijving van de aanbeveling en de implementatie

De manier waarop de NVMW zich in kan zetten om de vraag en het aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten is samengevat via een tweetal aanbeveling.

De eerste aanbeveling is gewijd aan het organiseren van een symposium voor het groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk. Tijdens dit symposium is het de bedoeling dat vooral de organisatorische kanten van het groepswerk aan de orde komen.

De tweede aanbeveling komt tegemoet aan de inhoudelijke kant van het groepswerk. Bij het medisch maatschappelijk werk is het specialisme behoorlijk bepalend voor de invulling van het groepswerk. Een overzicht van groepswerk in ziekenhuizen met bijbehorende contactpersonen geven de medisch maatschappelijk werkers de mogelijkheid om persoonlijk contact met de juiste personen te zoeken. Dit zorgt ervoor dat men eenvoudig kan overleggen met collega's van eenzelfde specialisme. In het implementatieplan wordt uitgewerkt hoe zij dit kunnen doen. Het symposium kan bijvoorbeeld gebruikt worden om een start te maken met het maken van het overzicht van groepswerk. Dit zou eventueel door studenten gedaan kunnen worden.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Nederlandse ziekenhuizen	Ziekenhuizen in Nederland. Zowel algemene-, streekziekenhuizen en Universitair Medisch Centra (UMC's). De (buiten) poliklinieken zijn uitgezonderd.
Algemene ziekenhuizen	Een algemeen ziekenhuis biedt de meest voorkomende specialismen zoals cardiologie, neurologie, verloskunde en interne geneeskunde.
Universitair Medisch Centra	Een academisch ziekenhuis (ook Universitair Medisch Centrum of Universitair Ziekenhuis) is een ziekenhuis dat verbonden is aan een universiteit. De opleiding van artsen en het onderzoek vinden plaats onder verantwoordelijkheid en coördinatie van de universiteit en/of de medische faculteit.
Diagnosebehandelingcombinatie (DBC)	Een DBC is een nieuwe manier van registreren en factureren. Met ingang van 1 januari 2005. Ziekenhuizen moeten met zorgverzekeraars onderhandelen over de prijs per DBC. Een DBC bestaat uit alle activiteiten van een ziekenhuis en een medisch specialist die voortkomen uit de zorgvraag van de patiënt.
Maatschappelijk werk	De missie van het maatschappelijk werk is kort gezegd: bevorderen dat mensen in onze samenleving tot hun recht komen, als mens en als burger.
Medisch maatschappelijk werk	Medisch maatschappelijk werk richt zich als enige psychosociale discipline specifiek op het raakvlak tussen de patiënt en zijn sociale- en ziekenhuisomgeving.
Groepswerk	Groepswerk is een methode die onder meer wordt toegepast in het sociaal werk in het kader van maatschappelijk werk. Bij deze methode wordt gebruik gemaakt van de ervaringen van de individuele groepsleden of van hun onderlinge relaties om vooraf gestelde doelen te kunnen bereiken.
Medisch maatschappelijk groepswerk	Groepswerk dat gegeven wordt binnen het medisch maatschappelijk kader.
Afkortingen	
NVMW	Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers
UMC	Universitair Medisch Centrum
Functiegroep ZMW	Functiegroep Ziekenhuis Maatschappelijk Werk
Werkgroep Gw	Werkgroep Groepswerk
DBC	Diagnosebehandelingcombinatie

1 INLEIDING

Een afstudeerproduct opleveren is een van de laatste stappen die gezet wordt tijdens het afstuderen. Hieraan vooraf gaat allereerst een voorbereiding in overleg met de NVMW om de afstudeeropdracht op te zetten. Vervolgens moet deze opdracht omgezet worden naar een werkbaar plan. In dit hoofdstuk beschrijven we deze omschakeling. Eerst wordt de aanleiding en de probleemomschrijving beschreven. Dit wordt vervolgd door de uiteenzetting van de onderzoeksvraag en wordt afgesloten met de opbouw van het onderzoek.

1.1 Aanleiding

In 2010 is er vanuit de NVMW, via een afstudeeronderzoek (Jochemsen, Polderman, Tiel Groenestege & Willemsen, 2010), een inventarisatie en behoefteschets gemaakt ten aanzien van groepswork in het medisch maatschappelijk werk. De aanleiding voor het betreffende onderzoek was een signaal dat binnen kwam bij de functiegroep 'ziekenhuis maatschappelijk werk'. Er zou sprake zijn van een toename van groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk in Nederlandse ziekenhuizen. De NVMW heeft dit signaal laten onderzoeken zodat ze waar nodig, handvatten en richtlijnen konden bieden om het medisch maatschappelijk werk te optimaliseren en kwalitatief hoog te houden.

De NVMW wil het onderzoek van 2010 een vervolg geven via een nieuw afstudeeronderzoek waarbij de focus ligt op het concretiseren van de aanbevelingen vanuit het vorige onderzoek.

In het onderzoek (Jochemsen, et al., 2010) stonden twee onderzoeksvragen centraal:

- 1) *'In welke mate wordt er binnen Nederlandse ziekenhuizen groepswork gegeven waar medisch maatschappelijk werkers bij betrokken zijn?'*
- 2) *'Hoe wordt het groepswork momenteel gegeven, van welke methodieken wordt er gebruik gemaakt, en wat zijn de behoeften van medisch maatschappelijk werkers aan scholing en/of deskundigheidsbevordering rondom het geven van groepswork?'*

Wij willen met plezier het onderzoek van 2010 een vervolg geven. Een van ons had eerder al ervaring met het medisch maatschappelijk werk en de ander met het geven van groepswork. Beide elementen komen in dit onderzoek naar voren en dit sprak ons aan. Ook volgen we beiden de minor 'relationele en gezinsgerichte hulpverlening' aan de Christelijk Hogeschool te Ede (CHE). Op het eerste gezicht lijkt het alsof medisch maatschappelijk werk zich richt op de individuele patiënt. Niets is minder waar, want tijdens de hulpverlening aan de patiënt krijgen hulpverleners bijna altijd te maken met het systeem rondom de patiënt. Een ziektebeeld, ziekenhuisopname en/of medische behandeling van een patiënt staat nooit op zichzelf maar heeft ook invloed op de naasten en relationele omgeving van de patiënt. Deze vorm van hulpverlening spreekt ons bijzonder aan.

De begeleiding van een individuele patiënt en diens naasten heeft als doel 'het op methodische wijze begeleiden en/of behandelen van de patiënt en zijn relaties bij psychosociale en emotionele problemen die samenhangen met de ziekte en medische behandeling en op alle daaruit voortvloeiende veranderingen in het leven van de patiënten en hun directe relaties' (NVMW, 2007).

1.2 Probleemomschrijving

Uit het onderzoek gehouden in 2010, is gebleken dat het groepsmaatschappelijk werk in opkomst is binnen het medisch maatschappelijk werk. Er wordt door patiënten en medisch maatschappelijk werkers een meerwaarde gezien in het lotgenotencontact en de efficiëntie van groepswork. Daarnaast ligt er een behoefte bij medisch maatschappelijk werkers om van informatie voorzien te worden als het gaat om het opstarten, optimaliseren, verbeteren of uitbreiden van het groepsmaatschappelijk werk.

Een citaat vanuit het onderzoek (Jochemsen, et al., 2010):

‘De belangrijkste aanbeveling vanuit het onderzoek is gebaseerd op het signaal dat medisch maatschappelijk werkers aangeven behoefte te hebben aan informatie(uitwisseling) en/of bijscholing rondom groepswork. De NVMW voorziet daarin, maar gebleken is dat de medisch maatschappelijk werkers daar niet goed van op de hoogte zijn.’ (Bijlage A).

De behoefte die naar voren is gekomen, is volgens het onderzoek te wijten aan het feit dat aanbod en vraag elkaar onvoldoende vinden. Er wordt aangenomen op basis van de websites www.nvmw.nl en www.groepsmaatschappelijkwerk.nl dat het huidige aanbod vanuit de NVMW voldoende is. Daarom wordt er aanbevolen om in te zetten op de aansluiting tussen de vraag van medisch maatschappelijk werkers en het aanbod vanuit de NVMW.

Nadat we een kritische blik op de website (www.groepsmaatschappelijkwerk.nl) geworpen hebben, valt ons op dat de website niet zo compleet is als zij voorgesteld wordt in het onderzoek van 2010. De draaiboeken met programma’s en methodieken van de groepen, specifiek voor het medisch maatschappelijk werk, zijn nauwelijks te vinden op de website. De informatie en methoden die gedeeld zijn op de website, zijn niet toegespitst op de groepen. Kortom, er lijkt geen winst te halen voor een medisch maatschappelijk werker om deze website te bezoeken.

De website promoten onder de medisch maatschappelijk werkers is ons inziens een stap te ver. Je moet immers wel iets te bieden hebben om het te kunnen verkopen. Daarnaast is de behoefte onder de medisch maatschappelijk werkers waarover gesproken wordt in het onderzoek ons niet duidelijk. Wat missen zij precies aan informatie en wat wordt er als meerwaarde ervaren? Kan in deze vraag voorzien worden met de website? Wanneer zou de website voor hen wel nuttig en bruikbaar zijn?

Het lijkt ons noodzakelijk om te onderzoeken welke vragen er leven onder medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot groepswork. Wat is voor hen noodzakelijk om groepswork in het ziekenhuis te optimaliseren? Kunnen deze vragen ‘opgevangen’ worden door de bestaande website voor het groepsmaatschappelijk werk of is het een vraag van andere aard? Wat moet er mogelijk ontwikkeld worden om de medisch maatschappelijk werkers tegemoet te komen in hun vragen? Deze en andere vragen worden hieronder samengevat in een kernachtige vraagstelling en de daarbij horende deelvragen.

1.3 Onderzoeksvraag

De hoofdvraag in ons onderzoek luidt als volgt:

“Wat is er nodig om de vraag van medisch maatschappelijk werkers en het aanbod van de NVMW met betrekking tot het medisch maatschappelijk groepswork beter op elkaar af te stemmen?”

Deelvragen

1. Wat is het huidige aanbod van de NVMW met betrekking tot het groepswerk in het medisch maatschappelijk werk en hoe wordt het overgebracht?
2. Hoe wordt het huidige aanbod van de NVMW gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?
3. Hoe kan de NVMW zich inzetten om de vraag en het aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten?

Onderzoeksdoelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de behoefte van de medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot het groepswerk. De waardering van het huidige aanbod van de NVMW zal onder de medisch maatschappelijk werkers geïnventariseerd worden. Op basis daarvan worden er aanbevelingen gedaan aan de NVMW. Hierdoor zullen de vragen van medisch maatschappelijk werkers en het aanbod vanuit de NVMW beter op elkaar aansluiten.

1.4 Opbouw onderzoek

De hoofdvraag met bijbehorende deelvragen zijn leidend voor ons onderzoek. De deelvragen hebben we in chronologische volgorde onderzocht.

Theoretische achtergronden

We starten ons onderzoek met een uiteenzetting van theoretische achtergronden met betrekking tot ons onderwerp: groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk. Dit gedeelte is niet noodzakelijk voor de uitvoering van het onderzoek, maar dient als achtergrondinformatie voor de lezer. We hebben dit zo kort en bondig mogelijk gehouden, omdat dit ook uitgebreid aan de orde is gekomen in het afstudeeronderzoek gehouden in 2010. Om dubbel onderzoek te voorkomen verwijzen we wat theorie betreft regelmatig terug naar het onderzoek van 2010.

Deelvragen

Na het theoretische gedeelte komen de deelvragen aan bod. Evenals het theoretische kader neemt elke deelvraag een apart hoofdstuk in beslag.

Voor deelvraag 1 hebben we het huidige aanbod van de NVMW met betrekking tot groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk onderzocht. Elke informatiebron hebben we beschreven en noemen we een aanbodsform. We hebben de vormen allemaal afzonderlijk onderzocht en beschreven. Zo is er een duidelijk overzicht ontstaan van wat de NVMW in huis heeft en kan aanbieden. De schematische weergave van de aanbodsvormen houden we vast gedurende ons hele onderzoek, zodat er structuur ontstaat.

Om antwoord te krijgen op deelvraag 2 hebben we digitale enquêtes uitgezet (totaal 111 brieven verstuurd, waaronder meerdere brieven naar een ziekenhuis) en interviews afgenomen onder een zestal medisch maatschappelijk werkers. Voor de precieze beschrijving hiervan verwijzen we door naar hoofdstuk 2 'Verantwoording'. In de digitale enquête en bij de interviews hebben we het gestructureerde schema van aanbodsvormen aan de orde laten komen. We hebben per vorm de

bekendheid en waardering onderzocht. Daarnaast was er bij iedere aanbodsform de ruimte om feedback te geven en wensen kenbaar te maken.

Resultaten

In hoofdstuk 5 'De enquête' en hoofdstuk 6 'Het interview' worden de resultaten weergegeven vanuit de enquêtes en de interviews. In deze hoofdstukken wordt antwoord gegeven op deelvraag 2.

Conclusies en aanbevelingen

In hoofdstuk 7 'Conclusies en aanbevelingen' geven we antwoord op deelvraag 3 en de hoofdvraag.

2 VERANTWOORDING

Gedurende het hele onderzoek zijn er keuzes gemaakt met betrekking tot de aanpak, met als doel een zo goed en betrouwbaar mogelijk eindresultaat te behalen. Deze keuzes worden verantwoord in dit hoofdstuk. Als eerste wordt het literatuuronderzoek verantwoord, gevolgd door het documentenonderzoek. Afgesloten wordt met de verantwoording van de enquête en het interview. Per onderdeel worden (voor zover dat mogelijk is) de werkwijze, respondenten, overzicht meetinstrumenten en procedure toegelicht. Dit onderzoek is een kwalitatief onderzoek (Baarda et al., 2009). Dit betekent dat we ons onderzoek richten op inhoud en verdieping in plaats van metingen. Tijdens de opzet van ons onderzoek hebben we veelvuldig gebruik gemaakt van de theorie over praktijk gericht onderzoek (Migchelbrink, 2009).

2.1 Literatuur onderzoek: theoretische achtergronden

Werkwijze

Ons onderzoek start met een literatuuronderzoek over groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Het is zowel voor ons, als voor de lezer, belangrijk om begrippen uit dit onderzoek eenduidig te interpreteren. We hebben ervoor gekozen om literatuur te beschrijven, waarin de begrippen uit onze hoofd- en deelvragen naar voren komen. Het gaat dan om begrippen als: de NVMW, maatschappelijk werk, medisch maatschappelijk werk, groepswork en medisch maatschappelijk groepswork. Deze termen worden veelvuldig gebruikt in de beschrijving van ons onderzoek.

We hebben het literatuuronderzoek zo kort mogelijk gehouden, omdat dit ook al uitgebreid aan de orde is gekomen in het afstudeeronderzoek gehouden in 2010. Om dubbel onderzoek te voorkomen verwijzen we wat theorie betreft regelmatig terug naar het onderzoek van 2010. Het onderzoek is nog geen twee jaar geleden gehouden en in tussentijd is er weinig aan nieuwe literatuur met betrekking tot ons afstudeeronderzoek gepubliceerd.

Procedure

Naar aanleiding van de hoofd- en deelvragen hebben we een selectie gemaakt van onderwerpen die we noodzakelijk wilden beschrijven. Voor informatie over de NVMW hebben we de NVMW website www.nvmw.nl, het beroepsprofiel en de beroepscode voor de maatschappelijk werker geraadpleegd. Deze informatiebronnen zijn afkomstig van de NVMW en daarom betrouwbaar als het gaat om relevante informatie over de NVMW. Voor de onderwerpen: maatschappelijk werk, medisch maatschappelijk werk, groepswork en medisch maatschappelijk groepswork, hebben we literatuur geraadpleegd en informatie van internet gehaald. Zoals eerder al benoemd, hebben we alleen de hoofdlijnen van ieder onderwerp beschreven, om ons onderzoek van een theoretisch fundament te voorzien.

2.2 Documentenonderzoek: aanbod NVMW

Werkwijze

Om het hele aanbod van de NVMW met betrekking tot groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk in kaart te brengen, was het nodig om alle relevante documenten te bestuderen: het documentenonderzoek. We hebben zelf het aanbod van de NVMW op een rij gezet,

en vervolgens zijn we een gesprek aangegaan met een staf lid om te checken of onze opzet volledig was.

Respondenten

Leonie Tiel Groenestege is één van de onderzoekers van het afstudeeronderzoek gehouden in 2010. Omdat ons onderzoek een vervolg is op hun onderzoek, hebben we een oriënterend gesprek met haar gehad. Zij heeft, waar nodig, toelichting gegeven op hun onderzoek en ons verteld welke documenten volgens haar relevant zijn voor ons onderzoek.

Als afronding van het documentenonderzoek hebben we gesproken met Jolanda Winters, voorzitter van de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' en de werkgroep DBC. We hebben voor haar gekozen omdat zij vanuit haar functie het hele aanbod kent en overziet.

Overzicht meetinstrumenten

Bij het zoeken naar aanbodsvormen die we mee wilden nemen in ons onderzoek hanteerden we de volgende criteria: de aanbodsvorm moet in het heden of verleden informatie verstrekt hebben over het groepswork in het medisch maatschappelijk werk. Zowel de informatie zelf als een agenda-aankondiging en/of een link naar informatie is voldoende.

Procedure

We zijn gestart door zelf te gaan zoeken op de NVMW website naar aanbodsvormen. Wat biedt de NVMW aan symposia, nieuws, nieuwsbrieven enzovoorts. Is dit ook van toepassing op groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk? Vervolgens hebben we onze bevindingen en vragen doorgesproken met Leonie Tiel Groenestege. We hebben daarna per aanbodsvorm kort beschreven wat het inhoud. Als afsluiting hebben we Jolanda Winters gevraagd om ons document met aanbodsvormen na te gaan. We wilden weten of het een juist en volledig overzicht was. Naar aanleiding van haar feedback hebben we het aangepast.

2.3 Enquête

Werkwijze

Om de waardering te meten en de behoefte te peilen van de medisch maatschappelijk werkers, hebben we gekozen voor een digitale enquête. Op die manier kunnen we op eenvoudige wijze relatief veel maatschappelijk werkers door het hele land bereiken. De enquête is een beperkte wijze van onderzoek doen, omdat doorvragen niet mogelijk is. Daarom hebben we voor een aanvulling gekozen van verdiepende interviews welke in 2.4 'Interview' verder toegelicht wordt.

Respondenten

In het afstudeeronderzoek van 2010 heeft men ook een enquête gehouden onder medisch maatschappelijk werkers. Zij hebben een adressenlijst opgesteld van alle algemene- categorale- streekziekenhuizen en Universitair Medisch Centra's (UMC's). Dit zijn de ziekenhuizen waarin groepswork relevant kan zijn. Wij hebben er voor gekozen om dezelfde adressenlijst te hanteren in plaats van zelf een nieuw bestand te realiseren. (Zie bijlage I).

Wij hebben alle 125 ziekenhuizen gebeld en gevraagd naar een contactpersoon bij het medisch maatschappelijk werk. Dit hebben we gedaan met de hoop dat hierdoor het aantal respondenten

verhoogd zou worden, omdat personen persoonlijk aangesproken worden. In de brief stond de oproep om de inhoud te verspreiden onder collega maatschappelijk werkers. Een aantal ziekenhuizen en locaties hebben we weggestreept, omdat ze gefuseerd bleken te zijn, er geen maatschappelijk werk meer was of hetzelfde personeel hadden op meerdere locaties. In totaal hebben we 111 brieven verstuurd. De ziekenhuizen waar we geen contactpersoon van hebben gekregen, hebben we een algemene brief gestuurd. (Zie bijlage B).

Overzicht meetinstrumenten

Met het oog op de verwerking van de enquête hebben we gekozen voor een online enquête via www.thesistools.com. Online enquêtes hebben over het algemeen ook een beter respons dan een schriftelijke enquête.

Het doel van de enquête is de bekendheid en waardering meten van het aanbod van de NVMW.

Voorafgaande aan de volgende beschrijving willen we u wijzen op 'bijlage E' waarin we de enquête opgenomen hebben.

We starten in het beginscherm van de enquête met een korte introductie van ons onderzoek. We hebben het bewust kort gehouden omdat we weten dat mensen vaak niet de tijd nemen om het te lezen. Voor een uitgebreidere versie verwijzen we daarom terug naar de uitnodigingsbrief. We geven in het beginscherm een tijdsindicatie van 10 minuten, zodat mensen weten waar ze aan toe zijn. Dat geldt eveneens voor het daarop volgende scherm waarin de precieze de opbouw van de enquête staat beschreven, zodat duidelijk is wat de deelnemer kan verwachten. Op die manier hoeft men niet uit "nieuwsgierigheid" of "gejaagdheid" snel door te klikken om te kijken wat er komen gaat.

Zoals vermeld in de uitnodigingsbrief wilden we in eerste instantie de enquête anoniem afnemen, omdat dit ons inziens het respons zou verhogen en we dachten dat mensen eerlijker zouden antwoorden. Na overleg met Jolanda Winters kwamen we tot de conclusie dat de informatie die gevraagd wordt niet kwetsbaar is, dus dat anonimiteit niet nodig is. We hebben daarom alsnog de vraag gesteld in welk ziekenhuis men werkzaam is. Op die manier is informatie te herleiden. Als tweede wilden we weten of men de methode groepswork actief inzet. Dat is een factor die van belang is bij de bekendheid van groepswork.

Vervolgens komt de inhoud aan bod. We hebben de structuur van deelvraag één aangehouden, de vragen zijn per aanbodsform gegroepeerd. Op die manier blijft de enquête en de verwerking ervan overzichtelijk en komt alles aan bod. De volgorde van vraagstelling die bij elke aanbodsform is gehanteerd was als volgt:

- Kent u de aanbodsform? Door deze vraag te stellen krijgen we zicht op de bekendheid van het aanbod.
- Hoe bent u hier mee in aanraking gekomen? Door deze vraag te stellen krijgen we zicht op de presentatie van het aanbod.
- Wat vindt u van de aanbodsform? Door deze vraag te stellen krijgen we zicht op de waardering van het huidige aanbod.
- Welke verandering zou u graag willen zien? Deze laatste vraag hoeft niet perse in de enquête om het vooraf opgestelde doel van de enquête te halen. Het gaat namelijk een stapje verder dan enkel de waardering peilen. We hadden dit in de eerste plaats bedoeld voor de

interviews. Toch hebben we er voor gekozen om het toe te voegen, omdat we het als kans zagen om zo breed mogelijk de wensen voor verandering te inventariseren.

De aanbodsform symposium is wel gericht op groepswork, maar nog niet op groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. We hebben geïnventariseerd of dit wenselijk is. De waardering van de huidige symposia is terug te vinden in de evaluatieformulieren.

De aanbodsform 'Maatwerk' is lastig te definiëren. We hebben er voor gekozen om niet de waardering van artikelen te peilen met betrekking tot het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Het is namelijk niet te achterhalen welke ooit gepubliceerde artikelen iedereen in gedachten heeft. Daarom wilden we wel meten in hoeverre het wenselijk is dat deze artikelen geplaatst gaan worden. Om te kunnen vergelijken met het heden, hebben we er een 0-vraag bij gedaan die het heden weergeeft.

We hebben de enquête afgesloten met de vraag of mensen mee willen werken aan een interview. We willen door middel van dit verzoek mensen zelf de kans geven te reageren. Als hier te weinig reactie op komt gaan we zelf mensen actief benaderen.

Procedure

Uitzetten van enquête

Op maandag 12 maart 2012 hebben we de uitnodigingsbrief verzonden. In de brief staat een korte samenvatting over ons onderzoek, zie bijlage C. De link van de online enquête staat in de brief, het is een redelijk eenvoudige link, www.thesistools.com/nvmw. In de brief wordt ook gevraagd of de contactpersoon de link wil verspreiden onder zijn/haar collega's. We hopen hiermee meer respondenten binnen te halen. Op vrijdag 23 maart 2012, hebben we de deadline van woensdag 28 maart 2012, 18.00 uur verschoven naar vrijdag 30 maart 2012, 18.00 uur om mensen iets meer tijd te geven. In deze brief hebben we ook vermeld dat de laatste vraag, het verzoek of mensen mee willen werken aan het interview, wegens technische fout niet ingevuld kon worden. Mochten mensen toch mee willen werken, dan konden ze dit telefonisch of per email doorgeven aan Willemijn.

Verwerking

De resultaten van de enquête hebben we via www.thesistools.com gedownload in een Excel-bestand. Alle respondenten die niet toe zijn gekomen aan de vragen over het aanbod hebben we er uitgehaald. Het gaat om respondent 11, 14, 17, 18, 24, 27, 28, 29, 36, 51, 51, 55,56 en 58. In totaal komen we uit op 46 respondenten. De resultaten zijn per aanbodsform verwerkt, zoals het aanbod beschreven is in hoofdstuk 4 'Aanbod'. Per vraag hebben we het respons omgerekend naar percentages en in de meeste gevallen ondersteund door een diagram. Opvallendheden en verbanden zijn zo objectief mogelijk beschreven. We hebben er voor gekozen om cijfers in dit hoofdstuk niet uit te schrijven vanwege veelvuldig gebruik.

2.4 Interview

Werkwijze

Naast de enquête hebben we voor interviews gekozen. Op deze manier kunnen we dieper in gaan op de waardering van het aanbod en de behoefte aan ondersteuning die er mogelijk leeft onder de

medisch maatschappelijk werkers. We krijgen zicht op de praktijk, samenwerking, netwerken en andere zaken die van belang kunnen zijn. Daarnaast kunnen we verschillende visies op mogelijke ondersteuning vanuit de NVMW naast elkaar zetten.

Respondenten

We wilden in eerste instantie zeven interviews afnemen. De criteria die we hanteerden was dat de maatschappelijk werkers zelf groepswerk moesten geven. Daarnaast moest de meerderheid goed bekend zijn met de NVMW, zodat ze gerichte feedback zouden kunnen geven. Door middel van de oproep in de enquête hoopten we op voldoende reactie voor medewerking. Door een technische fout zoals vermeld bij 2.3 'Enquête' hebben we hier geen reactie op gehad. We mochten de maatschappelijk werkers niet alsnog benaderen voor een interview omdat dit niet aangekondigd was in de brief. Daarom hebben we mensen benaderd van de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk'. Zij zijn actieve NVMW-leden die wel mee willen werken. We hebben vier interviews met functiegroep leden kunnen afnemen. Daarnaast hebben we een interview afgenomen bij een NVMW lid, en bij iemand die geen lid is van de NVMW. Ondanks dat de laatst genoemde weinig feedback kon geven op het aanbod van de NVMW, heeft deze er juist voor gezorgd dat we onze resultaten in het juiste perspectief konden plaatsen.

Overzicht meetinstrumenten

In eerste instantie wilden we ons in de interviews alleen richten op het huidige aanbod van de NVMW. Bij nader inzien wilden we meer uit het interview halen. Daarom hebben we besloten om naast het huidige aanbod van de NVMW ons ook te richten op de manier waarop het groepswerk tot stand is gekomen. Van welke bronnen is er gebruik gemaakt, en waarom heeft men hiervoor gekozen?

We hebben er voor gekozen om in dit gedeelte de NVMW niet te noemen, omdat dit mensen al op een bepaald spoor zet. We zijn juist benieuwd naar alle bronnen en informatie-uitwisselingen die er plaats vinden. Op deze manier hebben we zicht op een brede vraag en een breed aanbod. Zo krijgen we zicht op welke plaats de NVMW heeft en in kan nemen in het geheel.

Het interview bestaat uit drie onderdelen:

- Algemene vragen: We zijn gestart met een aantal algemene vragen. Deze zijn bedoeld om de informatie uit het interview in juist perspectief te plaatsen. Hoelang heeft men al met groepswerk te maken, op welke manier geeft men groepswerk, is men lid van de NVMW? Enzovoorts. Dit zijn allemaal factoren die invloed hebben op de bekendheid van het aanbod vanuit de NVMW.
- Groepswerk: vervolgens worden er vragen gesteld over het opstarten van het groepswerk. Op welke manier is men omgegaan met vragen die er leefden, welke informatiebronnen zijn ter ondersteuning gebruikt en wat is de motivatie daarvan? Deze vragen hebben we ook gesteld met betrekking tot de groepen die al draaien. Op deze manier krijgen we zicht op hoe het er in de praktijk aan toe gaat. Die informatie hebben we nodig om in een later stadium te kijken hoe de NVMW hierop in kan spelen.
- Aanbod NVMW: We hebben hier ongeveer de vragen van de enquête langs laten komen. De meerwaarde om het in het interview nog eens te bevragen, is dat we erop door kunnen

vragen. We hebben daarom ook afgesloten met de vragen waar men de kansen ziet liggen voor de NVMW. En of men het aanbod toereikend vindt.

Door eerst het groepswerk in het algemeen aan de orde te laten komen is het de bedoeling dat de geïnterviewde breed geïnspireerd wordt om bij het “aanbod NVMW” zo breed mogelijk feedback te geven.

Procedure

Afname interview

De interviewvragen hebben we van te voren toegestuurd. Op die manier wist de maatschappelijk werker wat er ging komen en kon zich voorbereiden. Met toestemming van de respondent hebben we van ieder interview een geluidsopname gemaakt. Ieder interview duurde ongeveer een uur. We hadden de vragenlijst bij de hand, en liepen deze chronologisch af. We hebben de vragenlijst aangehouden maar wanneer er doorgevraagd moest worden hebben we dat gedaan. Bij twee respondenten zijn we in tijdsnood gekomen waardoor een aantal vormen (maximaal drie) van het aanbod niet meer besproken konden worden.

Verwerking

Ieder interview hebben we letterlijk uitgetypt. Vervolgens hebben we de interviews opgeknipt in tekstfragmenten. Om de resultaten van de interviews systematisch weer te geven hebben we een labeling- methode toegepast. Een van de stappen bij de analyse van kwalitatieve gegevens is het labelen, dat wil zeggen: het van een naam, omschrijving of andere code voorzien van tekstfragmenten uit de interviews. Dit vergroot de betrouwbaarheid van het onderzoek (Baarda et al., 2009). In hoofdstuk 6 ‘Het interview’ staan de resultaten beschreven die ook ondersteund worden met tabellen. Alle relevante onderwerpen met betrekking tot ons onderzoek worden daar weergegeven. De relevantie wordt bepaald door de hoofdvraag en deelvraag 2 die leidend zijn voor de verwerking van de interviews. Tijdens het afnemen van de interviews wordt er een aantal keren gesproken over het geven van voorlichting. Officieel valt het geven van voorlichting niet onder groepswerk omdat het vaak een eenmalige bijeenkomst betreft. In dit onderzoek tellen we het niet mee als groepswerk maar nemen we het wel mee tijdens de bespreking van het interview. In de verwerking van de interviews zullen we het expliciet benoemen wanneer er gesproken wordt over het geven van voorlichting. We hebben er voor gekozen om cijfers in dit hoofdstuk niet uit te schrijven vanwege veelvuldig gebruik.

3 THEORETISCHE ACHTERGRONDEN

Het groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk, is maar een klein gedeelte van het brede werkveld waarin maatschappelijk werkers actief zijn. Om het onderzoek goed te kunnen plaatsen is het van belang dat het kader waarin het plaats vindt duidelijk is. In dit hoofdstuk wordt eerst de NVMW toegelicht. Vervolgens wordt het maatschappelijk werk, medisch maatschappelijk werk en groepswerk toegelicht. We sluiten dit hoofdstuk af met de combinatie waar het in dit onderzoek om draait: het groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk.

3.1 De NVMW

In tijden van bezuiniging is het extra belangrijk om duidelijk te maken waar ons beroep (het maatschappelijk werk) voor staat en gaat. Beroepsverenigingen zoals de NVMW kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de professionalisering van beroepen en het in stand houden van het beroep. De NVMW vertegenwoordigt het maatschappelijk werk binnen een breed netwerk en onderhoudt contacten met onder meer overheid, onderwijs en wetenschap en instellingen voor zorg en welzijn. Zichtbaar zijn als beroepsgroep in de huidige maatschappij is van groot belang.

De overheid heeft invloed op het huidige welzijnswerk. Het ontbreekt de overheid regelmatig aan een visie op welzijn en vaak hebben ze een andere opvatting over welzijn dan de burgers (Ter Haar, 2009). Het is daarom belangrijk om ons via de NVMW gegroepeerd te profileren richting de overheid, zodat we gezien worden. Een beroepsvereniging zoals de NVMW is van belang om ons als maatschappelijk werkers zichtbaar te maken in de maatschappij en actief mee te praten in 'Den Haag'. Voor de relevantie van het beroep medisch maatschappelijk werk, verwijzen we naar paragraaf 3.3.2 'taken'.

De NVMW is hét platform en hét netwerk van ruim vierduizend maatschappelijk werkers. Als beroepsvereniging behartigt de NVMW collectieve belangen van maatschappelijk werkers. De NVMW borgt ook de kwaliteit van ons beroep en maakt kennisoverdracht mogelijk. Leden houden zich aan de beroepscode en zijn hieraan toetsbaar.

Participeren, professionaliseren en profileren, zijn drie kernwoorden waarvoor de NVMW wil staan. De NVMW omschrijft het volgende op haar website (Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers. (n.d.)).

“Met de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers als spreekbuis praten maatschappelijk werkers actief mee in Den Haag en kunnen ze daar omtrent beleid en besluitvorming hun stem laten horen. Door de gedrevenheid van de NVMW professionaliseert het vakgebied van het maatschappelijk werk zich sneller. Maar bovenal ‘definieert’ de NVMW namens alle maatschappelijk werkers het beroep in het beroepsprofiel en brengt de gemeenschappelijke normen en waarden omtrent goed maatschappelijk werk onder woorden in een eigen beroepscode”.

Participeren, professionaliseren en profileren vraagt inzet van de maatschappelijk werkers. De maatschappelijk werkers zijn voortdurend in ontwikkeling (NVMW, 2009). De coördinatie van activiteiten van de vereniging vindt plaats op het bureau van de NVMW aan de Leidseweg te Utrecht.

3.1.1 Lidmaatschap van de NVMW

Maatschappelijk werkers kunnen lid worden van de NVMW. De NVMW heeft nu ongeveer 4000 leden, dit is ongeveer 30% van alle maatschappelijk werkers in Nederland. Het lidmaatschap bij de NVMW is niet verplicht, het heeft echter wel zijn voordelen. Bijvoorbeeld dat de beroepsbeoefenaar zijn persoonlijke ontwikkeling en netwerk kan vergroten, hij advies kan vragen over het werk, toegang heeft tot informatiebronnen, waaronder de ledensite, en kortingen krijgt op NVMW congressen, studiedagen en themabijeenkomsten. Daarnaast zorgt de NVMW voor beroepsbelangenbehartiging. (Jochensen, et al., 2010, p. 14).

Lid worden van de beroepsvereniging betekent onder andere dat de maatschappelijk werker zich moet houden aan de ethische code die de beroepsvereniging hanteert. In die code is vastgelegd hoe er wordt omgegaan met onder andere vertrouwelijkheid, veiligheid en andere ethische vragen waar een maatschappelijk werker in de dagelijkse praktijk mee te maken kan krijgen. De beroepsvereniging kan ingrijpen wanneer iemand de regels overtreedt. (Jochensen, et al., 2010, p. 14).

Maatschappelijk werkers kunnen zich ook laten registreren in het Beroepsregister van Agogisch en Maatschappelijk werkers (BAMw). Dan mogen zij zichzelf geregistreerd maatschappelijk werker noemen en hebben ze tegelijkertijd een keurmerk van professionaliteit. Het BAMw stelt kwaliteitseisen waaraan de maatschappelijk werker moet voldoen om geregistreerd te blijven, zoals het volgen van een vastgesteld aantal bijeenkomsten of bijscholing waarmee hij/zij punten kan verdienen om geregistreerd te kunnen blijven. Op het moment dat een beroepsbeoefenaar lid wordt van een beroepsvereniging verklaart hij/zij zich te houden aan de beroepscode en valt hij/zij onder de werking van het verenigingstuchtrecht. (Jochensen, et al., 2010, p. 14).

3.1.2 Functiegroepen en werkgroepen

De NVMW kent verschillende functiegroepen. Een functiegroep bestaat uit maatschappelijk werkers van een bepaalde werksector. Leden van de functiegroep zijn experts op hun eigen werkterrein. Zij informeren de NVMW over de laatste stand van zaken, onderhouden contacten met verschillende instanties en ontwikkelen diensten en producten, zoals richtlijnen en competentieprofielen.

Met betrekking tot ons onderzoek is voornamelijk één functiegroep van belang. Dit is de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk'.

De NVMW wordt via de functiegroepen op de hoogte gehouden van nieuwe ontwikkelingen in het werkveld, zodat zij daarop in kan spelen. De functiegroepen komen een aantal keer per jaar bij elkaar en tijdens deze bijeenkomsten worden nieuwe ontwikkelingen besproken, waarvan er jaarlijks een aantal worden gekozen tot speerpunten. Hier gaat de functiegroep vervolgens mee aan de slag (Jochensen, et al., 2010, p. 13).

Eén keer per jaar wordt er een brief verzonden naar de voorzitters van de verschillende functiegroepen waarin de activiteiten van het afgelopen jaar worden genoemd en het jaarplan voor het volgend jaar wordt beschreven.

Werkgroepen

Naast functiegroepen kent de NVMW ook werkgroepen. Een relevante werkgroep voor dit onderzoek is de werkgroep 'Groepsmaatschappelijk werk'. De NVMW- werkgroep Groepsmaatschappelijk werk is geen functiegroep, omdat deze groep zich niet specifiek richt op een bepaalde werksector binnen het maatschappelijk werk maar zich richt op de begeleidingsvorm van groepswork.

3.1.3 Belang voor het onderzoek

Het belang van de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' en de werkgroep 'Groepsmaatschappelijk Werk' voor ons onderzoek, is dat beide groepen elkaar kunnen ondersteunen in het opzetten of draaiend houden van groepswork. De focus van dit onderzoek ligt op het inzicht krijgen in de behoefte van medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot groepswork. De uiteindelijke aanbevelingen in dit onderzoek en de verwerking daarvan zal grotendeels opgepakt worden door de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' en werkgroep 'Groepswork'. Vandaar dat deze twee groepen in dit onderzoek specifiek beschreven worden.

3.2 Maatschappelijk werk

Uit bovenstaande informatie is duidelijk geworden waar de NVMW zich mee bezig houdt en dat het een platform is voor maatschappelijk werkers. Wat wordt er bedoeld met maatschappelijk werk? Voor de volledigheid en voor mensen die van buiten ons werkveld dit onderzoek lezen, willen we het maatschappelijk werk omschrijven door het volgende te citeren (Beroepsprofiel NVMW, 2009):

De missie van het maatschappelijk werk is kort gezegd: bevorderen dat mensen in onze samenleving tot hun recht komen, als mens en als burger. Maatschappelijk werkers streven ernaar dat mensen zich in wisselwerking met hun sociale omgeving zo goed mogelijk kunnen ontplooiën, naar hun eigen aard, behoeften en opvattingen, en dat ze rekening houden met anderen met wie zij samenleven.

De hulpverlening in de zorg- en welzijnssector doet zich voor op verschillende niveaus: op het niveau van de relatie hulpverlener- hulpvrager (micro), op het niveau van de instelling en organisatie (meso) en op het niveau van de wetgever, beleidsmaker en financier (macro) (Van Riet & Wouters, 2007). Wanneer we deze niveaus vertalen naar ons onderzoek dan spreken we van de werkrelatie tussen de patiënt en de medisch maatschappelijk werker (microniveau), de onderlinge samenwerking tussen ziekenhuizen of het werken in multidisciplinaire teams (mesoniveau) en het overheidsbeleid bijvoorbeeld met betrekking tot de financiering van het medisch maatschappelijk werk (macroniveau). Hulpverlening is het professioneel bijstaan en begeleiden van mensen, die om hulp vragen op materieel en immaterieel vlak, zowel psycho- sociaal als op het sociaal functioneren van personen in hun sociale omgeving (Rijksen & Heijst, 1999).

3.3 Medisch maatschappelijk werk

Het maatschappelijk werk kent verschillende vormen van hulpverlening en is breed inzetbaar. Zo kunnen maatschappelijk werkers werken bij bedrijven, de algemene opvang, jeugd- en gezinszorg, de geestelijke gezondheidszorg, op scholen, revalidatie, reclassering, verpleeg- en verzorgingshuizen en ziekenhuizen. Over de laatst genoemde vorm van hulpverlening gaat het in dit onderzoek. We spreken van het medisch maatschappelijk werk.

De NVMW heeft in 2007 en 2009, in samenwerking met kennisinstituut Movisie, modules opgesteld die de taken van maatschappelijk werkers in zowel algemene ziekenhuizen als Universitair Medisch Centra (UMC's) weergeven. Dit ter profilering van het beroep medisch maatschappelijk werk. Omdat zij een duidelijke taakomschrijving gebruiken voor het beroep als medisch maatschappelijk werker, hebben we deze omschrijving opgenomen in ons onderzoek.

Het medisch maatschappelijk werk in de algemene ziekenhuizen is op te vatten als een verbijzondering van het maatschappelijk werk. Het maatschappelijk werk richt zich op psychosociale problematiek: problematiek die te maken heeft met de interactie tussen het individu en zijn omgeving. Het medisch maatschappelijk werk zoals dat in de notitie wordt beschreven is gespecialiseerd in het algemene ziekenhuis als omgeving. (NVMW/Movisie 2009).

Het medisch maatschappelijk werk richt zich daarbij op gezondheid gerelateerde problematiek, dat wil zeggen: psychosociale problematiek die ontstaan is ten gevolge van een ziektebeeld, ziekenhuisopname of een medische behandeling, hierdoor versterkt wordt of aan het licht wordt gebracht. De begeleiding van een individuele patiënt en diens naasten heeft als doel "het op methodische wijze begeleiden en/of behandelen van de patiënt en zijn relaties bij psychosociale en emotionele problemen die samenhangen met de ziekte en medische behandeling en op alle daaruit voortvloeiende veranderingen in het leven van de patiënten en hun directe relaties" (NVMW, 2007b). Het medisch maatschappelijk werk ondersteunt hiermee het primaire proces (de medische behandeling dan wel opname in het ziekenhuis) en de integrale patiëntenzorg. (NVMW/Movisie 2009).

3.3.1 Doelgroepen

In de meeste ziekenhuizen wordt een onderscheid gemaakt tussen (NVMW/Movisie 2009):

- Opname en behandeling van patiënten met een chronische aandoening, mensen met acute problematiek en mensen waarvan de ziekte zich in de palliatieve fase bevindt.
- Patiënten die poliklinisch, klinisch of via de dagbehandeling worden behandeld.
- Afdelingen waar patiënten worden behandeld. De benaming van de afdeling maakt duidelijk op welk deel van de gezondheid de behandeling zich richt.

3.3.2 Taken

De taken, verantwoordelijkheden en deskundigheden van de medisch maatschappelijk werker zijn vastgelegd in het Beroepsprofiel (NVMW, 2006). Kerntaken zijn:

1. Werken met en namens cliënten: psychosociale hulpverlening
2. Werken voor cliënten en potentiële cliënten
3. Werken in de eigen instelling of organisatie
4. Werken in externe samenwerkingsverbanden.
5. Zichzelf ontwikkelen in het beroep
6. Bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep

In dit afstudeeronderzoek richten we ons op groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Groepswork is een vorm van directe hulpverlening die valt onder kerntaak 1 van de maatschappelijk werker, namelijk "Werken met en namens cliënten: psychosociale hulpverlening". In de modulen wordt het aanbod van het medisch maatschappelijk werk in het kader van de directe hulpverlening (aan patiënten) beschreven. Directe hulpverlening valt onder de eerste taak van het hierboven genoemde Beroepsprofiel, namelijk 'Werken met en namens cliënten: psychosociale hulpverlening'.

Naast de directe hulpverlening kan een ziekenhuis het medisch maatschappelijk werk op de volgende manieren inzetten:

- Deskundigheidsbevordering (geven van voorlichting, training en begeleiding van groepen en teams, zowel binnen als buiten het ziekenhuis);
- Onderwijs, als onderdeel van het opleidingscurriculum van (doorgaans) hogescholen (vooral de begeleiding van stagiaires van MWD- opleidingen);
- Bijdragen aan beleidsvorming en vernieuwing door registratie en signalering;
- Advisering aangaande het patiëntenzorgbeleid, beleidsontwikkeling;
- Participatie in sociaal-medische en organisatorische overlegsituaties, zowel binnen als buiten het ziekenhuis;
- Onderhouden van contacten met cliënten-, en patiëntenverenigingen / organisaties, doorgaans in het kader van het geven van voorlichting en organiseren lotgenotencontacten/ uitwisselen van ervaringen.

Deze kerntaken maken duidelijk dat het medisch maatschappelijk werk niet alleen psychosociale hulpverlening biedt aan de patiënt en diens naasten, maar dat het medisch maatschappelijk werk tevens bijdraagt aan het creëren van voorwaarden waardoor onder andere (para)medische disciplines basale psychosociale zorg kunnen bieden aan de patiënten. Dit is belangrijk in een tijd waarin patiënten steeds mondiger worden, de opnameduur sterk is verkort en waarbij een groot beroep wordt gedaan op de communicatieve vaardigheden van artsen en verpleegkundigen. (NVMW/Movisie 2009).

Naast kerntaak 1 'Werken met en namens cliënten: psychosociale hulpverlening', willen we ook kerntaak 6 'Bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep' betrekken bij ons onderzoek. Het aanbieden en geven van groepswork zal in de toekomst steeds relevanter worden binnen het medisch maatschappelijk werk. Ons onderzoek ondersteunt de ontwikkeling hiervan omdat het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de behoefte van de medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot het groepswork. Op basis van de resultaten uit ons onderzoek worden er aanbevelingen gedaan naar de NVMW, om haar aanbod beter af te stemmen op de medisch maatschappelijk werkers en de inhoud van het aanbod mogelijk bij te stellen. Hierdoor zullen de vragen van medisch maatschappelijk werkers en het aanbod vanuit de NVMW beter op elkaar

aansluiten. Uiteindelijk zal dit bijdragen aan efficiënt werken waardoor we meewerken aan de ontwikkeling van het beroep.

3.3.3 Positie

Het medisch maatschappelijk werk kan zowel centraal als decentraal georganiseerd zijn. Dat betekent dat ze werkzaam is vanuit respectievelijk een dienstpsychosociale zorg of een dienst medisch maatschappelijk werk, of dat het gekoppeld is aan een afdeling (Karsten et al., 2007).

De patiënten met hun diversiteit aan problematiek vragen ieder een individuele behandeling. Dat maakt dat een medisch maatschappelijk werker werkt vanuit een zekere autonomie. De maatschappelijk werker werkt echter altijd namens het ziekenhuis wat betekent dat het ziekenhuis de eindverantwoordelijke is voor haar handelingen. Het is dus van belang dat de maatschappelijk werker zijn handelingen altijd kritisch toetst aan de referentie- en waardeaders van zijn beroep (NVMW, 2007a).

Werkwijze

Tijdens de behandeling wordt iedere patiënt in het ziekenhuis omringd door een behandelteam waaraan diverse disciplines deelnemen. Het medisch maatschappelijk werk is daar één van. Het multidisciplinair werken vraagt van alle professionals het vermogen om vakoverstijgend te kunnen denken en handelen. Elkaar aanvullen, ondersteunen en afstemmen zijn kernwoorden voor een goede samenwerking. De specialiteit van de maatschappelijk werker in deze samenwerking is dat ze de verbinding legt tussen het ziekenhuis en de persoonlijke leefwereld van de patiënt. Dit kan ze omdat zij inzicht heeft in de wijze waarop deze twee systemen elkaar over en weer kunnen beïnvloeden. De maatschappelijk werker ondersteunt de patiënt en zijn behandelaars in het vinden van een werkbaar evenwicht, met als doel de behandeling zo goed mogelijk te laten verlopen.

Ontwikkelingen

Binnen de ziekenhuizen zijn meerdere ontwikkelingen te signaleren die direct en indirect hun invloed hebben op het medisch maatschappelijk werk. De ontwikkelingen die voor ons onderzoek van belang zijn hebben we hieronder weergegeven:

- In ziekenhuizen is het groepswork in opkomst (Jochemsen, et al., 2010). Medisch maatschappelijk werk richt zich met het groepswork op de psycho-educatie rond ziektebeelden en behandelingen, maar ook op de psychosociale zorg van specifieke patiëntengroepen (met name in de vorm van lotgenotencontacten). In veel gevallen worden deze groepen begeleid door een multidisciplinair team.
- In verband met de bezuinigingen en het beheersbaar houden van de onkosten voor de gezondheidszorg wordt efficiënt werken steeds belangrijker. Verkorte ligduur is hier onder andere een gevolg van. Dit heeft consequenties voor het medisch maatschappelijk werk. De hulpverlening is kortdurend en intensief geworden en er moet worden nagedacht over het juiste moment in de hulpverlening om de diensten van het maatschappelijk werk aan te bieden. Daarnaast vindt er een verschuiving plaats van klinisch naar poliklinisch werken voor het medisch maatschappelijk werk.

- Het ziekenhuis wordt gefinancierd vanuit de DBC-structuur. Maatschappelijk werk wordt binnen deze financieringsstructuur meestal betaald vanuit de zogeheten overheadkosten. Met de uitbreiding van de behandelingen binnen het zogenaamde B- segment (het onderdeel van de ziekenhuisbehandelingen waar geen prijzen voor zijn vastgesteld omdat die worden overgelaten aan marktwerking), komt het voor dat er binnen een DBC aparte kosten voor het maatschappelijk werk worden opgevoerd. Ook in het A- segment, waar de prijzen die de ziekenhuizen berekenen zijn vastgelegd, wordt maatschappelijk werk niet altijd vanuit de overheadkosten betaald. Er is een aantal specialismen waarbinnen het werk van het medisch maatschappelijk werk standaard in de DBC-structuur van de betreffende afdeling is verdisconteerd: de hartrevalidatie, de poliklinische revalidatie, de nefrologie en de audiologie. Ook voor het werk op de afdeling psychiatrie is via de AWBZ het werk van maatschappelijk werkers met een vaste financieringsstroom geregeld. Van medisch maatschappelijk werkers wordt nadrukkelijk een bewustzijn rondom de financieringsstromen gevraagd. Dit is noodzakelijk voor een goede verankering binnen de organisatie. De NVMW heeft in dit kader een DBC- verrichtingenformulier ontwikkeld voor het maatschappelijk werk (NVMW/Movisie 2009).

Projectgroep DBC

Vanwege de actualiteit en belangrijkheid van het onderwerp DBC is er binnen de NVMW de 'projectgroep DBC' opgericht. De projectgroep is onderdeel van de functiegroep ZMW van de NVMW. Het doel is zichtbaarheid van het medisch maatschappelijk werk binnen de DBC- registratie te optimaliseren. De DBC- registraties bevatten managementgegevens waaruit ziekenhuisdirecties conclusies trekken en (nieuwe) behandelovereenkomsten voortvloeiën. Ook de keuze voor het wel of niet inzetten van medisch maatschappelijk werk en hoeveel medisch maatschappelijk werk- uren kan van deze overeenkomsten afhangen. (Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers. (n.d.)).

Centraal Beheer Verrichtingenbestand (CBV) beheert, onderhoudt en ontwikkelt medische classificaties en landelijke codestelsels en hun onderlinge relatie. De 'projectgroep DBC' presenteerde onlangs een vernieuwde conversietabel naar aanleiding van de nieuw verkregen landelijk geldende CBV- codes. Dutch Hospital Data (DHD), voorheen stichting CBV, die de databank beheert, heeft de nieuwe codes voor maatschappelijk werk in een officiële tabel gepubliceerd. Dit maakt het gebruik van de codes uniforme registratie met betrekking tot verrichtingen van maatschappelijk werkers in ziekenhuizen binnen Nederland mogelijk. Ook versterkt de DBC-structuur de positie van werkers in instellingen, omdat er data zijn op basis waarvan het management keuzes kan maken. (Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers. (n.d.)). Een belangrijke ontwikkeling met betrekking tot de financiering van het medisch maatschappelijk werk en daarbij ook het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk.

3.4 Groepswork

In de verklarende woordenlijst hebben we groepswork omschreven als een methode die onder meer wordt toegepast in het sociaal werk in het kader van maatschappelijk werk. Bij de methode wordt gebruik gemaakt van de ervaringen van de individuele groepsleden of van hun onderlinge relaties om vooraf gestelde doelen te kunnen bereiken.

We willen deze beschrijving aanvullen met de beschrijving van groepswork zoals hij staat beschreven op de website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl:

'Groepsmaatschappelijk werk is een groepswijze begeleiding van cliënten door maatschappelijk werkers. Deze methode is, naast systeemgericht werken (waaronder gezins- en relatiebegeleiding) en individuele begeleiding, een derde basismethode. In het groepsdynamische proces wordt gebruik gemaakt van de interactie tussen de groepsleden onderling en de interactie tussen groepsleden en groepsmaatschappelijk werkers. Het delen van ervaringen, uitwisselen van informatie, oefenen van gedragsalternatieven, (h)erkenning van problemen en onderlinge steun tussen cliënten zijn belangrijke pijlers in het groepsmaatschappelijk werk. Cliënten leren zichzelf en elkaar te helpen. Dit kan bij cliënten een bewustwording op gang brengen van gedeelde, eventueel meer maatschappelijke, oorzaken van individuele problemen. Hieruit volgt signalering van vraagstukken op meso- en macroniveau waarin de groepsmaatschappelijk werker een belangrijke rol vervult.'

Aanvulling

Een belangrijke aanvulling die ook naar voren komt in het onderzoek van 2010 is dat er niet verondersteld moet worden dat groepsmaatschappelijk werk alleen door maatschappelijk werkers uitgevoerd wordt. In dit onderzoek bedoelen wij met groepsmaatschappelijk werk alle soorten groepswork waar medisch maatschappelijk werkers bij betrokken zijn. Groepsmaatschappelijk werk kan in deze zin van het woord ook uitgevoerd worden in samenwerking met andere disciplines.

3.4.1 Soorten groepen

Er bestaan verschillende soorten groepen die we willen onderverdelen in drie soorten groepen (Remmerswaal, 2006):

- Cognitief georiënteerde groepen. Hierbij staat het 'hoofd' centraal. Belangrijk in deze groepen is de cognitieversterking, kennisvermeerdering en inzichtverwerving.
Voorbeelden van dit type groepen zijn: informatieavonden, thema-avonden, psycho-educatieavonden.
- Beleving- en ervaringsgeoriënteerde groepen. Hierbij staat het 'hart' centraal. Bij dit type groepen gaat het vaak om verwerking of acceptatie. Het delen van ervaringen en het overwinnen van emotionele blokkades stellen de deelnemers in staat zich anders te verhouden binnen de eigen relaties en context.
Voorbeelden van dit type groepen zijn: groepen rondom acceptatie en verwerking bij het krijgen van een gehandicapt kind en groepen voor partners van overledenen.
- Gedrags- en vaardigheidsgeoriënteerde groepen. Hierbij staan de 'handen' centraal. Dit type groepen is sterk resultaatgericht. Bij dit type groepen staan de leerprocessen van de deelnemers rondom het leren van nieuwe vaardigheden en nieuw gedrag centraal.
Voorbeelden van dit type groepen zijn: socialevaardigheidstraining, assertiviteitstrainingen en cursussen.

Niet de professional bepaalt de totale richting, maar de groep waarom het gaat maakt uit wat wenselijk is. De professional begeleidt en ondersteunt deze groep bij het realiseren van de doelen (Ter Haar, 2009).

3.4.2 Meerwaarde groepswork

Groepswork heeft voor de deelnemers onder andere de meerwaarde ten opzichte van individuele begeleiding: de herkenning en erkenning van het probleem, het delen met- en leren van anderen en niet meer alleen staan met het probleem door contact met lotgenoten. Een duidelijk voordeel van groepswork voor de hulpverlener is dat er een grote groep mensen in korte tijd kan worden bereikt (NVMW, 2007). Groepswork is financieel aantrekkelijker doordat tijd en kosten bespaard worden. Binnen een bepaalde tijd zijn meer mensen te bereiken dan bij individuele hulpverlening en is daarom ook geschikt voor de over het algemeen kort durende trajecten binnen het medisch maatschappelijk werk. Er dient wel aangetoond te worden dat er met minder tijd en kosten desondanks eenzelfde of ander positief resultaat wordt geboekt. De factor tijd is 'slechts' een onderdeel van een kwalitatief eindresultaat.

Contra-indicaties

In het onderzoek gehouden in 2010 worden er contra-indicaties weergegeven voor het geven van groepswork, waarvan we de belangrijkste voor dit onderzoek willen citeren (Jochemsens, et al., 2010):

- Wanneer de hulpvrager de individuele relatie met de hulpverlener als werkzaam principe nodig heeft.
- Wanneer de hulpvrager zodanig op zichzelf gericht is dat er geen contact, interactie of verbinding met groepsleden kan worden aangegaan.
- Wanneer de hulpvrager dermate verward is dat de groep te veel extra prikkels oplevert.

3.5 Groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk

Binnen het medisch maatschappelijk werk wordt er groepswork aangeboden. Dit verschilt per ziekenhuis en per afdeling in welke mate groepswork aangeboden wordt aan patiënten.

Doelgroepen

Patiënten en/of patiëntsystemen die geconfronteerd worden met (chronische) problematiek door ziekte of gezondheidsverlies en met behoefte aan ondersteuning bij de verwerking hiervan. Een ziekte of beperking kan een grote impact hebben op iemands leven. Dit kan spanning en stress veroorzaken, niet alleen bij degene die ziek is, maar ook bij zijn of haar omgeving.

Doelen

- Patiënt en/of patiëntstelsel voelt zich erkend en kan ervaringen delen.
- Patiënt en/of patiëntstelsel heeft relevante informatie gekregen over betreffend ziektebeeld dan wel aard van het gezondheidsverlies.
- Patiënt en/of patiëntstelsel heeft meer zelfvertrouwen en een realistische kijk op de mogelijkheden en beperkingen in de gegeven situatie.
- Patiënt en/of patiëntstelsel heeft de situatie geaccepteerd, of de (rouw- verlies-) verwerking is op gang gekomen.

Opzet groepen

Via de website van de NVMW www.nvmw.nl, is er via de functiegroep 'Groepsmaatschappelijk werk' een onderzoek gehouden ter inventarisatie van het groepsaanbod in Nederland. Bezoekers van de website werden gevraagd om bekend te maken welke groepen er draaiden vanuit de instelling waar zij werkzaam waren. Ten tijde van het gehouden onderzoek in 2010 hadden er 40 instellingen gereageerd, die samen meer dan 300 groepen draaiden. De verschillen tussen het aantal groepen dat een instelling draaide was groot: zo had de een er twee en een ander meer dan tien. Dit geeft enige indicatie van groepswork binnen het maatschappelijk werk.

Binnen het medisch maatschappelijk werk is het niet anders. Ook daar zijn grote verschillen tussen de draaiende groepen. Het is daarom moeilijk om één lijn te trekken met betrekking tot de werkwijze, frequentie en duur van groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Met betrekking tot het medisch maatschappelijk werk zegt Movisie (NVMW/Movisie 2009) er het volgende over: gemiddeld komt een groep acht bijeenkomsten van anderhalf à twee uur in een periode van acht tot twaalf maanden bij elkaar. Een vaste groep is het van zes tot tien personen die bij elkaar komt in een aparte groepsruimte. Tijdens de afname van de interviews krijgen wij de indruk dat het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk ook regelmatig kleinere groepen bedraagt.

De groep wordt bij voorkeur geleid door (meestal twee) professionals, waarvan tenminste één medisch maatschappelijk werker is. Thema's worden bepaald door begeleiders en deelnemers. Een aantal onderwerpen ligt vast, de overige thema's worden vastgesteld op basis van relevantie en behoefte.

Veel voorkomende thema's zijn:

- De principes van interactie en communicatie, met aandacht voor verbale en non-verbale communicatie.
- Het delen van eigen ervaringen en emoties met overige deelnemers. Dit biedt deelnemers (h)erkenning en advies van lotgenoten.
- Het belang van zelfzorg, een juiste verhouding tussen draagkracht / draaglast.
- Het leren inschatten van situaties in relatie tot het ziektebeeld of het gezondheidsverlies en hier adequaat op kunnen reageren.
- Eventueel kunnen ook praktische zaken, zoals het aanvragen van hulpmiddelen, zaken vastleggen bij de notaris en dergelijke aan de orde komen. Hiervoor kunnen andere disciplines en / of externe deskundigen worden uitgenodigd.
- Ondersteuning kan gegeven worden door middel van videopresentatie, rollenspelen en / of opdrachten waarbij cognitieve, gedragsmatige en communicatieve vaardigheden worden geoefend. (NVMW/Movisie, 2009).

4 AANBOD NVMW

Om de vraag van de medisch maatschappelijk werkers beter op het aanbod van de NVMW af te stemmen, is het van belang om te weten wat het aanbod van de NVMW precies inhoudt. In dit hoofdstuk wordt dit aanbod objectief uitgewerkt, dit wordt per aanbodsform gedaan. Elke informatiebron hebben we beschreven en noemen we een aanbodsform. Het hoofdstuk starten we met deelvraag 1 en sluiten we af met de beantwoording van deze deelvraag.

4.1 Deelvraag 1

Om zicht te krijgen op het aanbod van de NVMW ten aanzien van groepswork binnen het medisch maatschappelijk work, hebben we alle aanbodsformen in kaart gebracht. Het gaat om de volgende vormen van aanbod:

- de digitale nieuwsbrief
- symposia
- de inhoud van de website van de NVMW www.nvmw.nl
- de website van groepsmaatschappelijk work www.groepsmaatschappelijkwerk.nl
- de media

Daarnaast hebben we onderzocht of er protocollen en/of afspraken zijn gemaakt over het presenteren van dit aanbod.

Deelvraag 1 loopt als leidraad door dit hoofdstuk:

‘Wat is het huidige aanbod van de NVMW met betrekking tot groepswork binnen het medisch maatschappelijk work en hoe wordt het overgebracht?’

Bovenstaande deelvraag beantwoorden we aan het einde van dit hoofdstuk. Alvorens willen we alle aanbodsformen kort en bondig in paragraaf 4.2 ‘Aanbodsformen’ uiteenzetten.

4.2 Aanbodsformen

Hieronder worden alle aanbodsformen van de NVMW objectief en feitelijk weergegeven. De aanbodsformen hebben betrekking op groepswork binnen het medisch maatschappelijk work. In welke mate ze betrekking hebben tot groepswork verschilt per aanbodsform en zal bij elke vorm afzonderlijk beschreven worden.

1 Digitale nieuwsbrief

Op de website www.nvmw.nl is er de mogelijkheid om je digitaal op te geven voor een 2-maandelijkse e-mail nieuwsbrief. In deze nieuwsbrief worden actuele onderwerpen besproken en staat de ‘agenda’ vermeld van de NVMW als het gaat om symposia en bijeenkomsten. De inhoud van de nieuwsbrieven wordt aangeleverd door stafmedewerkers. De stafmedewerkers ondersteunen de functiegroepen. Wettelijk gezien mag deze nieuwsbrief niet zonder toestemming van personen toegezonden worden. Tijdens evaluaties van symposia kunnen leden aanvinken of ze de nieuwsbrief willen ontvangen. In de nieuwsbrief worden cursussen en symposia aangekondigd die relevant kunnen zijn voor het groepswork. Er is geen aparte rubriek waarin structureel informatie wordt aangeboden voor deze groep, maar de functiegroepen hebben wel een eigen rubriek waarin ze nieuwe ontwikkelingen vanuit hun werkveld kunnen vermelden.

2 Symposium

Om de zoveel tijd wordt er een symposium gehouden gericht op ontwikkelingen in het medisch maatschappelijk werk. De thema's worden in overleg met de functiegroep vastgesteld en er staat geen bepaalde frequentie vast voor het organiseren van symposia, congressen, trainingen of werkconferenties. In 2010 is er een symposium gehouden voor medisch maatschappelijk werkers waarbij één van de workshops over groepsmaatschappelijk werk ging. Op 5 april 2011 is er voor het laatst een symposium gehouden voor medisch maatschappelijk werkers, waarbij het groepswerk niet aan de orde kwam. In de toekomst bestaat de mogelijkheid dat er weer een dergelijk symposium georganiseerd wordt die relevant is voor het groepswerk binnen medisch maatschappelijk werk.

3 Website

Groepsmaatschappelijk werk (www.groepsmaatschappelijkwerk.nl)

De website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl is interactief met als doel het verzamelen van relevante informatie met betrekking tot groepswerk. De website valt officieel onder het beheer van de NVMW en is opgericht door initiatiefnemer Han Baeten, lid van de werkgroep 'groepsmaatschappelijk werk'. Via deze website kan er een nieuwsbrief aangevraagd worden, gericht op het groepsmaatschappelijk werk.

Op de NVMW website staat een link naar de groepsmaatschappelijk werk website bij de informatie over werkgroep 'Groepsmaatschappelijk werk'. Maatschappelijk werkers kunnen op deze website onder andere draaiboeken delen, algemene informatie over groepen vinden en vragen stellen. Deze website is echter nog in ontwikkeling wat er mogelijk voor zorgt dat er nog weinig interactie is.

NVMW (www.nvmw.nl)

Op de website van de NVMW is onder het kopje 'actueel', actuele nieuwsberichten te vinden, per jaar gegroepeerd. Ook kan er gebruik worden gemaakt van de webwinkel waarop documenten te vinden zijn die betrekking hebben op het ziekenhuismaatschappelijk werk en groepswerk. Op de website van de NVMW staat ook de agenda. Hier staan allerlei activiteiten van de NVMW vermeld, maar ook activiteiten die interessant kunnen zijn voor medisch maatschappelijk werkers.

4 Maatwerk

NVMW-leden hebben toegang tot Maatwerk Online, met alle digitale artikelen en de schriftelijke uitgave. *"Maatwerk is een tweemaandelijks vakblad voor maatschappelijk werkers, studenten MWD en mensen die geïnteresseerd zijn in de hulpverlening en preventie aan kwetsbare groepen in alle lagen van de samenleving"*. (Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers. (n.d.)).

In het vakblad voor maatschappelijk werkers (Maatwerk) staat een agenda waarin allerlei (NVMW) activiteiten worden genoemd. De NVMW heeft een aantal pagina's tot hun beschikking waarin zij artikelen kunnen plaatsen. Hier kunnen onder andere artikelen geplaatst worden over het medisch maatschappelijk werk en groepswerk.

5 Media

De NVMW maakt gebruik van Twitter en LinkedIn. De NVMW heeft een algemene, voor iedereen toegankelijke LinkedIn pagina. Daarnaast is er een speciale pagina voor leden van de NVMW waarop ze een bepaalde groep kunnen 'linken' zoals Netwerk Groepsmaatschappelijk Werk en Netwerk Ziekenhuis Maatschappelijk Werk. Bij deze groepen staan ook de activiteiten van de NVMW vermeld.

Dit kunnen onder andere aankondigingen zijn voor symposia en congressen over groepswork of medisch maatschappelijk werk. Klaas Fleischmann is verantwoordelijk voor de PR- en communicatie van de NVMW.

6 Aanvullend

De functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' en de werkgroep 'Groepsmaatschappelijk Werk' behoren niet tot het aanbod van de NVMW, maar zijn een middel om tot het aanbod te komen. In dat perspectief zijn het waardevolle groepen en voor meer informatie hierover willen we terugverwijzen naar de beschrijving hierover in paragraaf 3.1 'De NVMW' tot en met paragraaf 3.1.3 'functiegroepen en werkgroepen'.

4.3 Beantwoording deelvraag 1

Een samenvatting van dit aanbod geven we door een antwoord te geven op deelvraag 1:

'Wat is het huidige aanbod van de NVMW met betrekking tot groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk en hoe wordt het overgebracht?'

Er is een aanbod voor medisch maatschappelijk werkers en groepsworkers in het algemeen. Het aanbod specifiek gericht op de combinatie groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk is vrijwel alleen aangeboden in de vorm van een workshop groepswork tijdens het symposium voor ziekenhuis maatschappelijk werk in 2010. Daarnaast geeft de website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl wel de ruimte om specifieke informatie te delen. Deze website is ons inziens op dit moment niet toereikend genoeg. Voor een onderbouwing van deze uitspraak verwijzen we naar paragraaf 7.1 'Aanbevelingen'. De NVMW treed zowel via websites, netwerken, nieuwsbrieven, en tijdschriften naar buiten met de informatie die er is. Op die manier zijn ze in staat om breed publiek te trekken.

5 DE ENQUETE

Om de vraag en het aanbod met betrekking tot het groepswerk beter op elkaar af te laten stemmen is het belangrijk dat naast het aanbod van de NVMW ook de waardering hiervan gepeild wordt onder de medisch maatschappelijk werkers. Dit doen we door middel van een online enquête en verdiepende interviews. In hoofdstuk 6 'Het interview' worden de interviews verder uitgewerkt. Naar ieder ziekenhuis wordt een uitnodigingsbrief gestuurd gericht aan de maatschappelijk werkers, met een link naar de online enquête. In de brief wordt gevraagd of men de link wil verspreiden in het team. Op die manier kunnen we de respons per ziekenhuis verhogen omdat we dan meer medisch maatschappelijk werkers bereiken. De vragen in de enquête zijn per aanbodsvorm gesteld zoals deze terug te vinden zijn in hoofdstuk 4 'Aanbod NVMW'. In grote lijn wordt er per aanbodsvorm geïnventariseerd hoe bekend de vorm is, hoe het gewaardeerd wordt en welke behoeften en wensen er nog zijn.

We hebben 60 enquêtes teruggekregen. Een heel aantal enquêtes zijn maar voor een gedeelte ingevuld. Ondanks dat we een tijdsindicatie hebben gegeven, wijten we dit aan tijdgebrek. De onbruikbare resultaten hebben we verwijderd, zodat we 46 respondenten meenemen in het onderzoek.

In dit hoofdstuk verwerken we de resultaten van de enquête. Per aanbodsvorm wordt de vraag zoals deze gesteld is in de enquête weergegeven met de daarbij horende resultaten. Deze zijn soms ondersteund met een figuur. Tot slot wordt er afgesloten met een terugkoppeling naar de deelvraag.

5.1 Deelvraag 2

In hoofdstuk 3 'Aanbod NVMW' is het aanbod van de NVMW beschreven. Met deze beschrijving is deelvraag 1 beantwoord. In dit hoofdstuk staat de bekendheid en waardering van dit aanbod centraal.

Deelvraag 2 loopt als leidraad door dit hoofdstuk:

'Hoe wordt het huidige aanbod van de NVMW gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?'

Bovenstaande deelvraag wordt beantwoord aan het einde van dit hoofdstuk. Hoofdstuk 5 'Het interview' is een verdieping op deze deelvraag, dat betekent dat in dat hoofdstuk het antwoord op deze deelvraag aangevuld wordt.

5.2 Resultaten

1 Algemeen

'In welk ziekenhuis bent u werkzaam?'

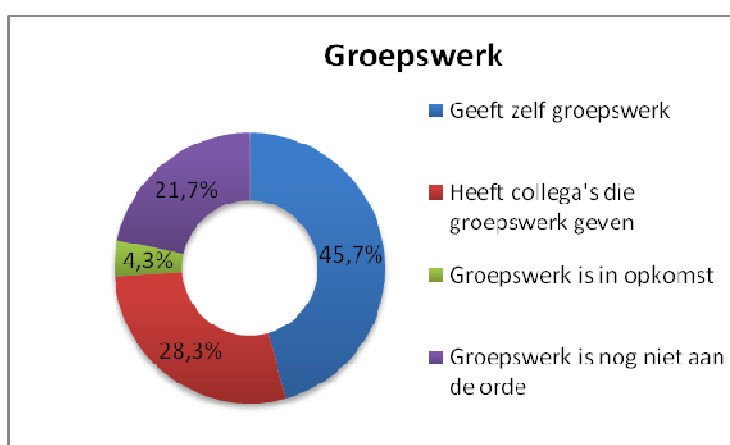
Deze vraag is door 46 respondenten beantwoord. Dat is 41,4% van het totaal aantal verstuurd brieven (111).

Van de 46 respondenten hebben 42 respondenten de naam van het ziekenhuis ingevuld. Dit is 91,3% tegenover de 8,7% (4 respondenten) die niets in heeft gevuld. De 42 respondenten zijn afkomstig uit 28 verschillende ziekenhuizen. De namen van de ziekenhuizen zijn niet van belang voor het onderzoek. Ze zijn alleen nodig om eventueel resultaten te herleiden voor nader onderzoek. De namen van de bewuste ziekenhuizen zijn te vinden in bijlage H.

'Wordt er groepswork aangeboden in uw ziekenhuis?'

Deze vraag is door 46 respondenten beantwoord. Dat is 41,4% van het totaal (111).

Van de respondenten geeft 45,7% (21 respondenten) zelf groepswork. Bij 28,3% (13 respondenten) is er wel groepswork, maar wordt dit door collega's gegeven. Bij de overige ziekenhuizen is het groepswork in opkomst (4,3%: 2 respondenten) of is het geven van groepswork niet aan de orde (21,7%: 10 respondenten).

Figuur 1. Groepswork

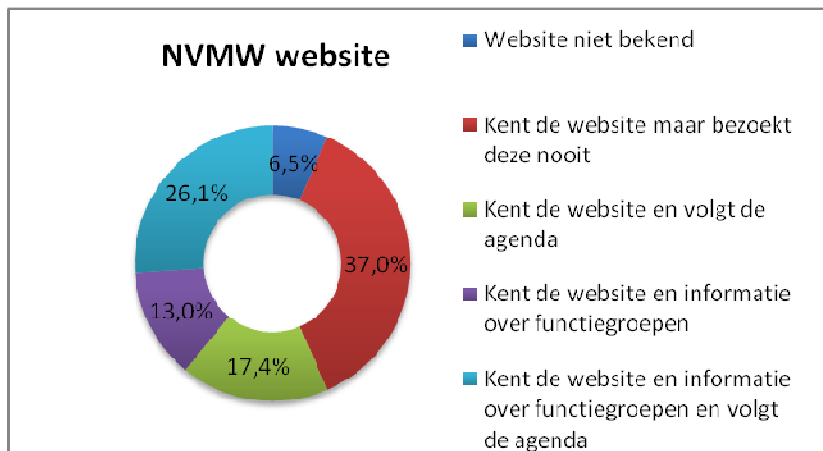
In het vervolg van dit onderzoek is er geen onderscheid gemaakt tussen mensen die wel of geen groepswork geven. Het is vanzelfsprekend dat mensen die er niets mee te maken hebben minder bekend zijn met dit aanbod of er zelfs geen behoefte aan hebben. 4 van de 10 respondenten waarbij groepswork niet aan de orde is, is dan ook halverwege de enquête gestopt.

2 NVMW

'Is de NVMW website, agenda en informatie over functiegroepen u bekend?'

Deze vraag is door 46 respondenten beantwoord. Dat is 41,4% van het totaal (111).

6,5% (3 respondenten) kent de NVMW website niet. 37% (17 respondenten) kent de NVMW website wel maar bezoekt hem nooit. Twee respondenten geven verderop in de enquête de nuance dat ze de informatie wel weten te vinden wanneer ze er behoefte aan hebben. De meerderheid (56%: 26 respondenten) is actieve bezoeker van de website. 17,4% (8 respondenten) volgt de agenda en 13% (6 respondenten) heeft de informatie over de functiegroepen wel eens bekeken. Voor een kwart van de respondenten (26,1%: 12 respondenten) geldt het dat zij zowel de agenda als de informatie van de functiegroepen kennen.

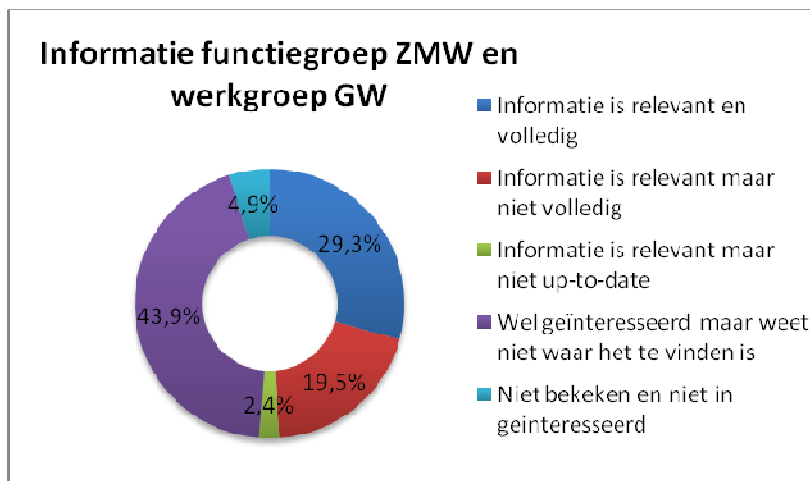

Figuur 2. Bekendheid NVMW website

'Wat vindt u van de informatie over de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' en werkgroep 'Groepsmaatschappelijk Werk'?'

Deze vraag is beantwoord door 41 respondenten van de 43 respondenten die er voor in aanmerking kwamen. Dat is een percentage van 95,3%.

29,3% (12 respondenten) vindt de informatie over de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' en werkgroep 'Groepsmaatschappelijk Werk' volledig en relevant. Bijna de helft van de respondenten (43,9%: 18 respondenten) is wel geïnteresseerd in de informatie maar weet niet waar ze die kan vinden. 19,5% (8 respondenten) vindt de informatie wel relevant, maar niet volledig. Eén respondent (2,4%) vindt de informatie wel relevant maar niet up-to-date. Twee respondenten (4,9%) hebben de informatie nooit gezien, maar zijn er ook niet in geïnteresseerd.

Figuur 3. Waardering informatie functiegroep ZMW en werkgroep GW

Opvallend is dat veel mensen de informatie over deze functiegroep en werkgroep niet weet te vinden. Het zou kunnen dat, zoals uit de vorige vraag blijkt, een deel van deze mensen de site nooit bezoekt. Het is goed om te weten dat de informatie van de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' kortgeleden is vernieuwd. Het kan zijn dat mensen hun waardering hebben gegeven op basis van de vorige informatie.

‘Welke informatie zou u willen zien op de website met betrekking tot groepswork binnen het Medisch Maatschappelijk Werk?’

Deze vraag is beantwoord door 26 respondenten van de 43 respondenten die er voor in aanmerking kwamen. Dat is een percentage van 56,5%.

- Tips met betrekking tot de aanpak	(5 respondenten)
- Welke (soorten) groepen er zijn	(5 respondenten)
- Welke groepen er zijn in welk ziekenhuis	(4 respondenten)
- Ontwikkelingen binnen het groepswork	(4 respondenten)
- Draaiboeken	(3 respondenten)
- Bijscholing	(3 respondenten)
- Financiering	(2 respondenten)
- Meer gespecificeerd per doelgroep	(1 respondent)
- Specifieke setting waarin het groepswork ingezet kan worden	„
- Tips en tools voor positieversterking binnen het ziekenhuis	„
- Verwijzing naar recente publicaties	„
- Afstemming van wat er al ontwikkeld is	„
- Literatuur	„
- Symposia, congressen	„
- Platform voor vragen	„

Eén respondent geeft aan dat het niet relevant is omdat zij geen groepswork geeft en een andere respondent geeft aan geen suggesties te hebben.

Het meest is er behoefte aan een overzicht van soorten groepen, al dan niet gekoppeld aan de ziekenhuizen. Daarnaast heeft men behoefte aan praktische ondersteuning door middel van tips met betrekking tot de aanpak, draaiboeken en bijscholing. Ook wil men graag op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen rondom het groepswork.

3 Nieuwsbrief NVMW

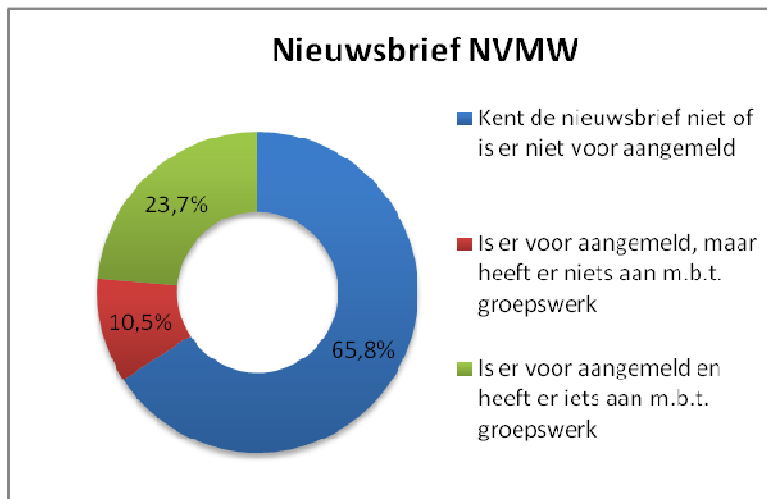
‘Is de nieuwsbrief van de NVMW u bekend en heeft u er iets aan met betrekking tot het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk?’

Deze vraag is door 38 respondenten beantwoord. Dat is 34,2% van het totaal (111).

De meerderheid (65,8%: 25 respondenten) weet van het bestaan van de nieuwsbrief van de NVMW niet af. 10,5% (4 respondenten) is wel aangemeld voor deze nieuwsbrief, maar heeft er niets aan met betrekking tot het groepswork. 23,7% (9 respondenten) heeft wel iets aan de nieuwsbrief. Drie respondenten hebben hier toelichting bij gegeven:

- ...er worden soms cursussen benoemd
- ...ik draai zelf geen groepen
- ...ik heb geen idee want ik lees het nooit

Dit laat zien dat een nuance op zijn plaats is. Respondenten kunnen namelijk wel aangemeld zijn, maar de informatie niet nodig hebben. Een ander punt is dat mensen de brief wel kennen, maar er niet voor aangemeld zijn. Deze scheiding is niet te onderscheiden in de antwoorden.

Figuur 4. Bekendheid en waardering nieuwsbrief NVMW

‘Heeft u ten aanzien van de digitale nieuwsbrief suggesties voor verbetering ten aanzien van groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk?’

Deze vraag is beantwoord door 11 respondenten van de 13 respondenten die er voor in aanmerking kwamen. Dat is een percentage van 84,6%.

45,5% (5 respondenten) heeft de volgende suggesties voor verbetering van de nieuwsbrief:

- Nieuwe ontwikkelingen aankondigen (2 respondenten)
- Nieuws rondom groepswork (1 respondent)
- Tips en tools om specialisten en patiënten enthousiast te maken en bij hen aan te sluiten „
- Hoe je iets toe kunt voegen „

45,5% (5 respondenten) geeft aan dat ze geen suggesties ter verbetering hebben. Eén respondent stelt de vraag of je de nieuwsbrief ook kunt ontvangen als je geen lid bent van de NVMW.

Het belangrijkste wat de respondenten graag zien in de nieuwsbrief zijn nieuws -en nieuwe ontwikkelingen rondom groepswork.

4 Symposium

‘Vindt u een symposium voor groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk gewenst?’

Deze vraag is door 37 respondenten beantwoord. Dat is 33,3% van het totaal (111).

Voor driekwart (75,7%: 28 respondenten) is het wenselijk dat er een symposium georganiseerd wordt voor het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. 24,3% (9 respondenten) heeft hier geen behoefte aan.

‘Welke onderwerpen zou u op het symposium aan de orde willen laten komen?’

Van de 28 respondenten die er voor in aanmerking komen, hebben 21 respondenten wenselijke onderwerpen aangegeven. Dat is een percentage van 75%.

- Tips met betrekking tot opzetten van groepswork	(7 respondenten)
- Soorten groepswork	(6 respondenten)
- Ervaring delen	(3 respondenten)
- Omgaan met onderlinge verbinding tussen groepsleden	(2 respondenten)
- Financiering	(2 respondenten)
- Ontwikkelingen binnen het groepswork	(1 respondent)
- Informatie uitwisselen	„
- Voor- en nadelen van groepswork	„
- Gebruik van non-verbale methoden	„
- Verschillende specialismen	„
- Toekomst van groepswork	„
- Chronisch zieken	„
- Motiveren en werven van doelgroep	„
- Theorie over groepswork	„
- Psychodrama	„

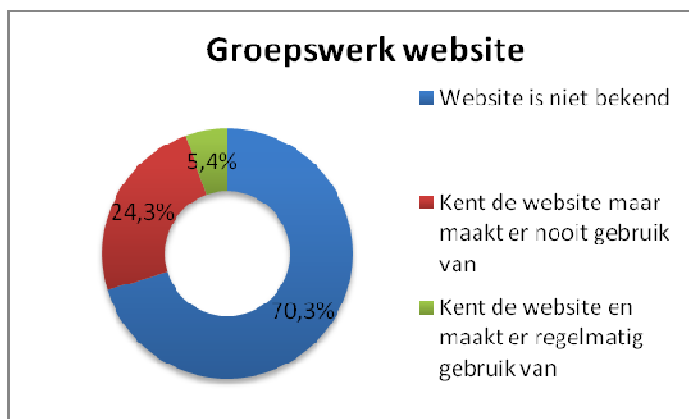
De respondenten willen graag ondersteuning bij het opstarten van het groepswork. Ze willen weten welke soorten groepswork er zijn, mogelijk om ideeën op te doen bij het opstarten. Daarnaast is er behoefte naar verhalen uit de praktijk. Hoe ga je om met de onderlinge verbinding tussen de groepsleden? Ook is men benieuwd naar de mogelijkheden om het groepswork te financieren.

5 Groepswork website

‘Bent u bekend met de website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl?’

Deze vraag is door 37 respondenten beantwoord. Dat is 33,3% van het totaal (111).

Bijna driekwart van de respondenten (70,3%: 26 respondenten) heeft nog nooit van de site www.groepsmaatschappelijkwerk.nl gehoord. 24,3% (9 respondenten) kent de website wel, maar maakt er nooit gebruik van. Slechts 5,4% (2 respondenten) maakt er regelmatig gebruik van.

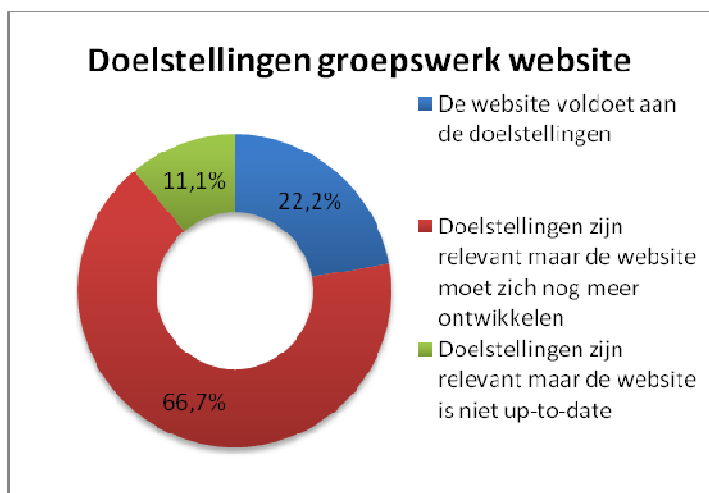

Figuur 5. Bekendheid groepswork website

‘Wat vindt u van de website?’

81,8% (9 respondenten) die ervoor in aanmerking komt heeft haar mening hierover gegeven.

De groepswerk website bestaat om een aantal doelstellingen te realiseren. 66,7% (6 respondenten) vindt de doelstellingen wel relevant maar vindt dat de website zich nog meer moet ontwikkelen om ze te behalen. 22,2% (2 respondenten) vindt dat de website wel aan deze doelstellingen voldoet. Eén respondent (11,1%) vindt de doelstellingen wel relevant maar de website niet up-to-date.

Figuur 6. Waardering groepswerk website

In figuur 5. 'Bekendheid groepswerk website' is te zien dat ruim een kwart van de respondenten de website kent, en dat de meeste er toch geen gebruik van maken. De respondenten hadden de ruimte om aan te geven dat ze de doelstellingen van deze website niet relevant vonden. Opvallend is dat iedereen die de website kent, aan heeft gegeven dat de doelstellingen wel relevant zijn. Hieruit blijkt dat de website zou kunnen bijdragen aan de behoefte aan ondersteuning bij het groepswerk. Wel vindt ruim driekwart van de respondenten dat de website zich nog meer moet ontwikkelen, of dat de website geüpdatet moet worden.

'Hoe bent u in aanraking met deze website gekomen?'

100% (11 respondenten) van de respondenten die ervoor in aanmerking komt heeft deze vraag beantwoord. Daarnaast heeft één respondent die de website niet kende zich ter plaatse er in verdiept zodat in het totaal 12 respondenten de vraag beantwoord hebben.

58,3% (7 respondenten) kent de website via de website www.NVMW.nl. 41,7% (5 respondenten) is op een andere manier met de website in aanraking gekomen, namelijk:

- ...door middel van de enquête (2 respondenten)
- ...zelf gezocht (1 respondent)
- ...via zijn werkzaamheden als vrijwilliger bij de NVMW „
- ...door iemand anders „

'Welke informatie zou u willen zien ten aanzien van de website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl?'

Deze vraag is beantwoord door 45,5% (5 respondenten) die ervoor in aanmerking komt.

Suggesties die de respondenten hebben ten aanzien van deze website:

- Presentatie van de site vanuit de NVMW (2 respondenten)
- Draaiboeken/werkvormen (2 respondenten)
- Goede praktijkvoorbeelden (1 respondent)
- Mogelijke doelgroepen ”
- Mogelijke samenwerkingsverbanden met de eerstelijns gezondheidszorg ”
- Welke groepen er zijn in welk ziekenhuis ”
- Actuele informatie over boeken, congressen, symposia, scholing ”
- Ruimte voor vragen ”

Twee respondenten zien graag dat de website gepresenteerd zou worden vanuit de NVMW en gekoppeld wordt aan de NVMW website. Dit zou een meer professionele indruk maken en op die manier voor meer bekendheid zorgen. Verder sluiten de meeste wensen aan bij de huidige doelstellingen van de website.

6 Maatwerk

‘Leest u het vakblad ‘Maatwerk’?’

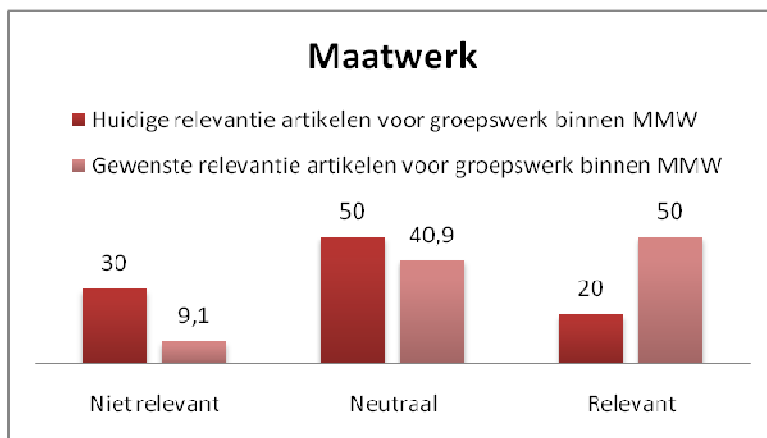
Deze vraag is door 36 respondenten beantwoord. Dat is een percentage van 32,4%.

Met een meerderheid van 58% (21 respondenten) wordt Maatwerk gelezen ten opzichte van de 41,7% (15 respondenten) die het blad niet lezen.

‘Hoe denkt u over de artikelen in ‘Maatwerk’ met betrekking tot groepswork binnen het Medisch Maatschappelijk Werk?’

95,2% (20 respondenten) die er voor in aanmerking komt heeft haar mening gegeven over de relevantie van de huidige artikelen met betrekking tot het groepswork. 30% (6 respondenten) vindt de artikelen niet relevant. De helft van de respondenten (50%: 10 respondenten) is neutraal en 20% (4 respondenten) geeft aan dat ze wel iets aan de artikelen heeft.

100% (21 respondenten) die er voor in aanmerking komt heeft laten weten of zij meer artikelen wenst over het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Eén respondent die aan heeft gegeven Maatwerk niet te lezen, heeft toch hier haar mening gegeven. Totaal zijn het dus 22 respondenten die geantwoord hebben. De helft van de respondenten (50%: 11 respondenten) vindt het wenselijk dat er meer artikelen over het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk geplaatst worden. 40,9% (9 respondenten) is hier neutraal over, en 9,1% (2 respondenten) vindt dit niet wenselijk.

Figuur 7. Waardering van artikelen in Maatwerk

In figuur 7 is te zien dat er duidelijk behoefte is aan meer groepswerkgerelateerde artikelen dan dat er op dit moment zijn. Een kleine minderheid staat hier neutraal tegenover. Het zou kunnen dat zij wel behoefte hebben aan meer informatie, maar dat zij Maatwerk niet geschikt vinden als middel.

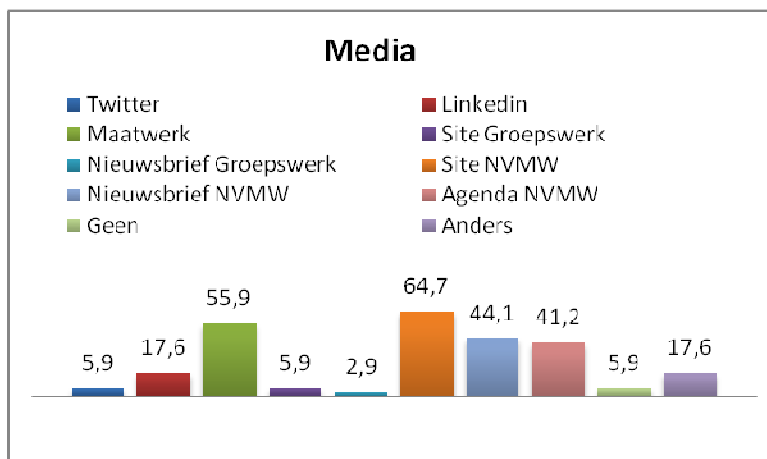
7 Media

‘Via welke manieren blijft u op de hoogte van de NVMW en haar activiteiten?’

Deze vraag is door 34 respondenten beantwoord. Dat is 30,6% van het totaal.

Bijna alles respondenten (94,1%: 34 respondenten) blijven op één of meerdere manieren op de hoogte van de NVMW en haar activiteiten. De website www.nvmw.nl neemt de grootste plaats in met 64,7% (22 respondenten) en wordt gevolgd door Maatwerk met 55,9% (19 respondenten). De nieuwsbrief van www.NVMW.nl (44,1%: 15 respondenten) en de agenda op www.nvmw.nl (41,2%: 14 respondenten) nemen beide ook een grote plaats in. Zowel LinkedIn (17,6%: 6 respondenten) als Twitter (5,9%: 2 respondenten) zijn minder in gebruik. De website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl (5,9%: 2 respondenten) en de nieuwsbrief van deze website (2,9%: 1 respondent) sluiten de rij. Twee respondenten (5,9%) blijven niet op de hoogte van de NVMW. Zes respondenten (17,6%) blijven op een andere manier op de hoogte, namelijk:

- Collegiale contacten (4 respondenten)
- Landelijk overleg (2 respondenten)
- Lid van functiegroep ZMW (2 respondenten)
- Lid van projectgroep DBC (1 respondent)

Figuur 8. Bekendheid media

Hoewel deze enquête afgenomen is in het kader van groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk, is dit niet expliciet benoemd bij deze vraag. Daarom is het meer een algemene inventarisatie over de bekendheid van de media.

5.3 Beantwoording deelvraag 2

Een samenvatting van bovenstaande resultaten geven we door deelvraag 2 te beantwoorden.

‘Hoe wordt het huidige aanbod van de NVMW gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?’

Hoewel het lastig is om waardering te meten kunnen we wel iets zeggen over de bekendheid van het aanbod en de behoefte die er nog ligt. De meest bekende vormen van het aanbod voor groepswerk zijn de website, agenda en nieuwsbrief van de NVMW. Daarnaast is Maatwerk ook een bekende vorm, maar draagt deze minder bij aan groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk.

Er is een behoefte aan een overzicht van mogelijke groepen die gedraaid worden in diverse ziekenhuizen. Daarnaast wil men graag tips en handvatten bij het opzetten van een groep. Ook zijn tips, draaiboeken en ervaringsverhalen wenselijk om de groepen te laten draaien. Men wil graag op de hoogte gehouden worden van ontwikkelingen binnen het groepswerk, en actuele publicaties of bijeenkomsten. Deze suggesties werden voornamelijk gegeven bij de aanbodsvormen van de NVMW website, de groepswerk website en een symposium.

6 HET INTERVIEW

Om de vraag en het aanbod met betrekking tot het groepswerk beter op elkaar af te laten stemmen is het belangrijk dat naast het aanbod van de NVMW ook de waardering hiervan gepeild wordt onder de medisch maatschappelijk werkers. Dit doen we door middel van een online enquête en verdiepende interviews. Doormiddel van interviews willen we dieper in gaan op de waardering van het aanbod en de behoefte aan ondersteuning die er is. In hoofdstuk 5 'De enquête' staan de resultaten vanuit de enquêtes vermeld.

In dit hoofdstuk geven we deelvraag 2 een vervolg door de resultaten van de interviews systematisch weer te geven volgens labeling. Een van de stappen bij de analyse van kwalitatieve gegevens is het labelen, dat wil zeggen: het van een naam, omschrijving of andere code voorzien van tekstfragmenten uit de interviews. Dit vergroot de betrouwbaarheid van het onderzoek (Baarda et al., 2009).

Het interview is afgenomen onder zes respondenten waarvan vier respondenten actief zijn in de functiegroep 'Ziekenhuis maatschappelijk werk'. Van de overige twee respondenten is de ene respondent wel lid van de NVMW en de andere respondent niet. We hebben besloten om naast het huidige aanbod van de NVMW ons ook te richten op de manier waarop het groepswerk tot stand komt, van welke bronnen gebruik is gemaakt en waarom men hiervoor heeft gekozen. Door deze brede vragen hebben we zicht gekregen op de positie en rol van de NVMW met betrekking tot het voorzien van informatie. Voor een uitgebreide beschrijving en verantwoording van het opzetten, afnemen en verwerken van de interviews verwijzen we terug naar hoofdstuk 2 'Verantwoording'.

In dit hoofdstuk verwerken we de resultaten van de interviews. Het interview bestaat uit drie onderdelen: algemene vragen, groepswerk en het aanbod van de NVMW. Alle relevante onderwerpen met betrekking tot ons onderzoek worden weergegeven. De relevantie wordt bepaald door de hoofdvraag en deelvraag 2 die leidend zijn. Een aantal resultaten worden ondersteund met een figuur. Tot slot wordt dit hoofdstuk afgesloten met een terugkoppeling naar deelvraag 2.

Voor de vragen uit het interview willen we verwijzen naar bijlage G.

6.1 Deelvraag 2 vervolg

Om de specifieke behoefte in kaart te brengen, nemen we een aantal interviews af. Het is een verdieping op de eerder afgenomen enquêtes, zoals beschreven in hoofdstuk 5 'De enquête'.

Deelvraag 2 loopt als leidraad door dit hoofdstuk:

"Hoe wordt het huidige aanbod van de NVMW gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?"

Bovenstaande deelvraag beantwoorden we aan het einde van dit hoofdstuk.

6.2 Resultaten

1 Algemeen

De algemene vragen (naam van het ziekenhuis, de afdeling(en) waar de respondent werkzaam is. Enzovoorts) zijn vooral gevraagd om zelf een beeld te kunnen vormen, gedurende het interview, van het medisch maatschappelijk werk. Ook kunnen we de resultaten later nog herleiden voor eventueel nader onderzoek. Voor de uitkomst van de overige vragen in dit hoofdstuk is het belangrijk om de volgende opvallendheden te benoemen:

- Van de 9 groepen die in totaal aangeboden worden onder de 6 respondenten bestaan 5 groepen langer dan 8 jaar.
- Bij alle 6 respondenten zijn er meerdere (minstens één, oplopend tot drie) disciplines betrokken bij het geven van groepswork.
- Officieel valt het geven van voorlichting niet onder groepswork omdat het vaak een eenmalige bijeenkomst betreft. In dit onderzoek tellen we het niet mee als groepswork maar nemen we het wel mee tijdens de bespreking van het interview.

Het feit dat er multidisciplinair groepswork gegeven wordt is van belang om te weten. Het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk is dus niet puur maatschappelijk, maar wordt ook deels ingevuld door het specialisme wat betrokken is bij het groepswork. Dit heeft invloed op de totstandkoming van een groep en op het delen van draaiboeken. Voor een onderbouwing van deze uitspraak verwijzen we naar figuur 1. 'Start groepswork' en figuur 2. 'Draaien groepswork'.

2 Opstarten groepswork

Wanneer we vragen naar de belangrijkste vragen/onderwerpen/signalen bij het opstarten van groepswork wordt het lotgenotencontact en de samenwerking met andere organisaties het meest genoemd. Figuur 1. 'Start groepswork' laat zien dat de respondenten intern of in overleg met andere disciplines op zoek gaan naar antwoorden en/of oplossingen.

Informatiebronnen

Als informatiebron wordt er veel gebruik gemaakt van externe organisaties en zelfinitiatief. Met externe organisaties bedoelen we organisaties los van het ziekenhuis waar de medisch maatschappelijk werker werkzaam is. Bijvoorbeeld: Long Alliantie Nederland, Op Eigen Benen en de Vereniging voor Mensen met Constitutioneel Eczeem.

Overig

4 van de 6 respondenten geeft aan dat ze tijdens het opzetten van groepswork niets hebben gemist aan informatie. 1 respondent wil graag weten hoe anderen omgaan met het zoeken naar een geschikte ruimte voor het geven van groepswork.

Kernthema	Thema	Label
Start groepswerk	Reden start groepswerk	Lotgenotencontact (3x)
		In samenwerking met ... (3x)
		Groepswerk effectiever (2x)
		Isolement (2x)
		Voorlichting & empowerment (2x)
		Psychosociale begeleiding (1x)
	Hoe mee omgegaan	Intern vragen/ MDO (6x)
		Zelf bedenken (3x)
		Onderzoek (1x)
		Paillet begonnen (1x)
	Gebruik informatiebronnen	Externe organisaties (6x)
		Zelf georganiseerd (boeken, etc.) (3x)
		NVMW (1x)
		Interne collega's (1x)
	Gemist aan informatie	Nee (4x)
		Ja, locatie groepswerk (1x)

Figuur 1. Start groepswerk

Opvallend is dat alle respondenten als informatiebron bij het opstarten van groepswerk onder andere externe organisaties benoemen. De NVMW komt 1 keer voor als gebruikte informatiebron. De respondenten benoemen de meerwaarde van een extern specialisme als waardevol omdat het aansluit bij de bewuste doelgroep. Zelfinitiatief staat ook hoog in het vaandel. De respondenten maken gebruik van studieboeken, internet en overleg met collega's om het groepswerk op te starten.

3 Draaien groepswerk

Nadat we het opstarten van groepswerk hebben besproken gaan we over naar het draaiend houden van groepswerk. Omdat ons onderzoek gericht is op de aansluiting van vraag op aanbod werken we de volgende twee vragen uit:

'Wat zijn de belangrijkste vragen/onderwerpen/signalen nu het groepswerk draait?'

Deze vraag is met diverse onderwerpen beantwoordt. 2 respondenten geven aan dat ze vragen hebben over de financiering van het medisch maatschappelijk werk in het algemeen en daarbij ingesloten het groepswerk. 2 respondenten geven aan dat er regelmatig te weinig patiënten zijn om groepswerk op te starten. Voor andere onderwerpen verwijzen we naar Figuur 2 'Draaien van groepswerk'.

'Van welke informatiebronnen maken jullie nu gebruik?'

Opnieuw wordt er als informatiebron verwezen naar externe organisaties en methodieken zoals de RET- training, speltherapeutische interventies en het Landelijk Overleg Maatschappelijk werkers Hartrevalidatie (LOMH).

Kernthema	Thema	Label
Draaien groepswerk	Belangrijkste vragen	Financiering (2x)
		(Te) weinig patiënten (2x)
		Samenwerken (1x)
		(Te) veel in 1 cursus (1x)
		Andere vorm groepswerk (1x)
	Hoe mee omgaan	Zelf aanpassen (2x)
		Intern overleg (2x)
		NVMW benaderen (1x)
	Gebruik informatiebronnen	Extern materiaal organisatie (4x)
		Internet (3x)
		Collega's (1x)
		Deskundigheid en ervaring (1x)
	Gemist aan informatie	Uitwisseling (4x)
		Niets (2x)

Figuur 2. Draaien groepswerk

Uitwisseling

Bij het draaien van groepswerk lijkt uitwisseling van informatie wel een pre. 4 respondenten geven aan dit te missen. Een interessante vraag over het delen en uitwisselen van draaiboeken is de volgende:

'Hoe denkt u over het delen van draaiboeken, methodieken? Op welke manier?'

3 van de 6 respondenten geeft aan geen kant- en klaar draaiboek te bezitten. Alle respondenten vinden het echter waardevol om draaiboeken te delen. De meest voorkomende manier over het delen van draaiboeken is het idee om een overzicht te ontwikkelen waarbij duidelijk aangegeven wordt in welk ziekenhuis welke vorm van groepswerk aangeboden wordt. Deze manier is door 4 afzonderlijke respondenten geopperd.

Het idee hierbij is dat de medisch maatschappelijk werker persoonlijk contact kan opnemen en het uitwisselen van de draaiboeken vraag- en aanbodgericht werkt, waarbij ook persoonlijk toelichting gegeven kan worden op het draaiboek. Doordat er vanuit diverse specialismen gewerkt wordt door het medisch maatschappelijk werk is een algemeen draaiboek vaak niet helpend, aldus de respondenten. 3 van de 6 respondenten geeft aan dat de NVMW in het ontwikkelen van het overzicht een centrale rol kan in nemen.

Initiatief

Het signaal dat uit het onderzoek van 2010 naar voren kwam was dat de vraag en het aanbod met betrekking tot groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk, elkaar niet voldoende kon vinden. Dit is ook de reden van ons onderzoek. Er werd gesteld dat dit deels ligt aan gebrek aan motivatie en het nemen van initiatief vanuit de medisch maatschappelijk werkers. We hebben onze zes respondenten gevraagd:

'Hoe kijkt u daar tegen aan?'

3 van de 6 respondenten geeft aan dat er wel degelijk initiatief genomen wordt, maar niet noodzakelijk richting de NVMW. (...) *'Ik denk zelf dat juist bij de mensen die niet naar de NVMW gaan, heel veel initiatief ligt maar dat ze het gewoon op heel andere manieren vinden, een specialistisch iets' (...)* of (...) *'ik neem geen initiatief naar de NVMW maar ik ben wel op zoek naar informatie binnen een bepaalde club (...)*, aldus 2 respondenten.

2 respondenten zijn het eens met het gebrek aan initiatiefneming. Volgens de respondenten is het toch een hele investering van tijd om groepswork op te zetten/draaien en geven daarnaast aan dat veel maatschappelijk werkers 'sprekkamergericht' zijn.

1 respondent herkent het gebrek aan initiatiefneming niet maar geeft aan dat de huidige situatie rondom financiering van het medisch maatschappelijk werk niet uitnodigt om groepswork op te starten omdat men niet weet of het beroep in stand gehouden wordt.

4 Aanbod NVMW

Het aanbod van de NVMW hebben we uitgevraagd. Bijna alle aanbodsvormen zullen we hieronder verwerken, uitgesloten het aanbod van de media. De verkregen informatie hierover is onvoldoende om uitspraken goed mee te kunnen onderbouwen en zal kort beschreven worden.

5 NVMW website

De agenda op de website www.nvmw.nl wordt over het algemeen goed gevonden door de zes respondenten (zie Figuur 3. 'NVMW website'). 1 respondent geeft aan dat de agenda uit akelig kleine letters bestaat en hij weinig informatief is. Daarnaast nog een optie om de activiteiten op de agenda te groeperen per maand.

Kernthema	Thema	Label	
Aanbod NVMW	NVMW website		
		- Agenda	Goed (2x)
			Actueel (1x)
			Te kleine letters (1x)
			Te weinig informatie (1x)
		Weet niet (1x)	
	- ZMW/GMW	Duidelijk (3x)	
		Tevreden (1x)	
		Niet verkeerd (1x)	
	- Aanvulling	Link naar gw- website (4x)	
		Overzichtelijker maken (2x)	
		Nee (2x)	
	Info breder trekken (1x)		

Figuur 3. NVMW website

De informatie over de functiegroep 'Ziekenhuis maatschappelijk werk' en werkgroep 'Groepswork' op de website van de NVMW wordt goed gevonden.

Aanvulling

4 van de 6 respondenten geeft aan dat er op de website van de NVMW (onder het kopje functiegroep ziekenhuis maatschappelijk werk) een link moet komen naar de website van het groepsmaatschappelijk werk (www.groepsmaatschappelijkwerk.nl). 2 van de 6 respondenten geeft aan dat de website van de NVMW overzichtelijker gemaakt moet worden. Er wordt genoemd dat er veel submappen zijn en er daardoor vaak 'door geklikt' moet worden. Een respondent zegt hier het volgende over: (...) *'Ik ken de site, maar anders is het best wel zoeken'* (...).

2 van de 6 respondenten geven aan geen aanvullingen te hebben met betrekking tot de website van de NVMW.

6 Digitale nieuwsbrief

Kernthema	Thema	Label
Aanbod NVMW	Digitale nieuwsbrief	
	- Ontvangen	Ja (4x)
	- Relevantie groepswerk	Niets (2x)
		Niet veel (1x)
		Aankondiging training (1x)
	- Wat nog willen zien	Ontwikkelingen (2x)
		Actualiteiten (2x)
		Samenvattingen (1x)
		Functiegroep (1x)
		Goed zo (1x)

Figuur 4. Digitale nieuwsbrief

Zoals in figuur 4. 'Digitale nieuwsbrief' te zien is, ontvangen 4 van de 6 respondenten de digitale nieuwsbrief van de NVMW. De relevantie van de digitale nieuwsbrief met betrekking tot het groepswerk is minimaal. Nu willen we zelf de nuance maken dat de nieuwsbrief bestemd is voor alle maatschappelijk werkers en dus breed inzetbaar moet zijn.

Wat de respondenten graag in de digitale nieuwsbrief willen zien zijn de nieuwste ontwikkelingen en actualiteiten met betrekking tot het medisch maatschappelijk werk en groepswerk wat hier een onderdeel van is.

Aanvulling

De 4 respondenten die de digitale nieuwsbrief ontvangen, geven allemaal aan dat het een laagdrempelige en goede informatiebron is. (...) *'De website van de NVMW zoek je op wanneer je naar iets op zoek bent. Nu wordt je op iets geattendeerd omdat de digitale nieuwsbrief je toegezonden wordt als consument'* (...), aldus een respondent. De digitale nieuwsbrief is dus een goede gelegenheid om onderwerpen kort 'aan te stippen' en vervolgens door middel van een link te verwijzen naar het volledige artikel, tijdschrift, functiegroep, website of andere ontwikkelingen op het gebied van medisch maatschappelijk werk en groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk.

7 Symposium

De NVMW organiseert regelmatig symposia, informatiebijeenkomsten en lezingen. Tot nu toe zijn ze niet specifiek gegaan over groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Aan de 6 respondenten hebben we gevraagd:

'Is een dergelijke bijeenkomst wenselijk voor u? Waarom wel/niet?'

Kernthema	Thema	Label
Aanbod NVMW	Symposium	
	- Bijeenkomst wenselijk	Ja (5x)
	- Onderwerpen	Vormen groepswork (4x)
		Theorie groepswork (2x)
		Uitwisseling (2x)
		Tips (1x)
	- Vorm	Symposium (3x)
		Workshop (3x)
		Zelf initiatief bij overzicht gw (2x)

Figuur 5. Symposium

Figuur 5. 'Symposium' laat zien dat een bijeenkomst met betrekking tot groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk wenselijk is. 5 van de 6 respondenten geeft aan dit te willen. De reden dat de respondenten dit willen is voornamelijk, omdat er dan informatie gegeven kan worden over verschillende vormen van groepswork. 1 respondent geeft aan dat de financiering van het beroep nu voorrang heeft en een andere respondent geeft aan dat de voorkeur eerder uitgaat naar het geven van gerichte persoonlijke consultatie in plaats van een grootschalig symposium.

Onderwerpen

4 van de 6 respondenten geeft aan dat ze informatie over verschillende vormen van groepswork te weten willen komen. Een theoretisch onderbouwing en uiteenzetting van groepswork vinden ze hierin onmisbaar. Het werk moet gelegitimeerd kunnen worden als daarnaar gevraagd wordt. Naast de theoretische onderbouwing wordt de uitwisseling van praktijkervaring en tips/adviezen ook genoemd.

Vorm

In welke vorm de onderwerpen aan bod moeten komen is via een symposium of workshop. Zoals eerder ook beschreven wordt in dit hoofdstuk, vragen respondenten bij deze vraag opnieuw om een overzicht van groepswork in diverse ziekenhuizen in het land. De respondenten geven aan dat ze dan zelf initiatief kunnen nemen wanneer ze informatie nodig hebben over groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk.

8 Groepswork website

De groepswork website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl is bekend onder 3 van de 6 respondenten. 3 van de 6 respondenten geven aan dat ze het een heel goed idee vinden om de

doelstellingen van de website na te streven en 2 van de 6 respondenten geeft aan dit een goed idee te vinden. Een kleine nuance maar het geeft de waardering voor de doelstellingen weer. Zie figuur 6 'Groepswerk website'.

Kernthema	Thema	Label
Aanbod NVMW	Groepswerk website	
		- Idee
	- Wat te bieden	Niets, te specifiek (2x)
		Alleen persoonlijk (2x)
		Onze voorlichting (1x)
		Schroom houdt tegen (1x)
	- Wat te halen	Extern haal ik (3x)
		Opzetten groep (2x)
	- Lay-out	Goed (2x)
		Saai (1x)
	- Nieuwsbrief	Goed (2x)
		Wil specifiek (1x)

Figuur 6. Groepswerk website

Geven en nemen

2 van de 6 respondenten geven aan dat ze niets kunnen aanbieden aan informatie omdat hun informatie te specialistisch is. 2 andere respondenten geven aan dat ze alleen informatie willen delen wanneer dit via persoonlijk contact verloopt. 1 respondent wil de voorlichting die ze draaien in het ziekenhuis wel delen en 1 respondent geeft aan dat schroom tegenhoudt om informatie en/of draaiboeken te delen.

3 van de 6 respondenten zeggen extern (buiten de NVMW om) informatie binnen te halen en 2 respondenten willen graag informatie over het opzetten van groepen van de groepswerk website af halen. De lay-out van de groepswerk website vinden 2 respondenten goed en 1 respondent geeft aan de lay-out van de website saai te vinden. De nieuwsbrief via de groepswerk website vinden 2 respondenten goed en 1 respondent zou graag specifiekere informatie in de nieuwsbrief terug vinden over groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk. Eerder is al gezegd (in hoofdstuk 5 'De enquête') dat respondenten graag zien dat de groepswerk website gepresenteerd gaat worden vanuit de NVMW en gekoppeld wordt aan de NVMW website onder de functiegroep ziekenhuis maatschappelijk werk. Dit zorgt voor een professionelere indruk en meer bekendheid.

9 Maatwerk

'Zijn artikelen over het medisch maatschappelijk werk voor u gewenst?'

3 van de 6 respondenten geven aan dat artikelen over het medisch maatschappelijk werk in Maatwerk gewenst zijn. 1 respondent geeft aan zelf een artikel te schrijven als dat nodig is. 1 respondent geeft aan Maatwerk een saai blad te vinden en leest het daarom ook niet. De respondent

geeft aan dat het enkele jaren geleden is Maatwerk gelezen te hebben en kan over het huidige vakblad niet oordelen.

Zo ja, welke onderwerpen zou u graag aan bod willen laten komen?

Als onderwerp wordt de financiering van het groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk door 2 respondenten benoemd. Voor de overige onderwerpen verwijzen we naar figuur 7 'Maatwerk'.

Kernthema	Thema	Label	
Aanbod NVMW	Maatwerk		
		- Artikelen mmw gewenst	Ja (3x) Maak zelf artikel (1x) Nee, saai blad (1x)
	- Onderwerpen		Financiering (2x) Ontwikkelingen (1x) Uitkomst dit onderzoek (1x) Erfelijke aandoeningen (1x)

Figuur 7. Maatwerk

10 Media

Onze respondenten zijn geen twitteraars. Van de 6 respondenten maken 5 respondenten geen gebruik van Twitter. LinkedIn en de groepswork website zijn daarna de minst bekende manieren in het media aanbod van de NVMW. De website van de NVMW, de agenda van de NVMW, Maatwerk en de digitale nieuwsbrief van de NVMW worden als meest bekende vormen van aanbod benoemd. 1 respondent blijft via collegiale contacten op de hoogte van de NVMW.

11 Algemene vragen over aanbod/ NVMW

Tot slot hebben we alle 6 respondenten aan het einde van het interview gevraagd waar volgens hen de kansen en/of verbeterpunten voor de NVMW liggen en wat ze van de huidige aanbodsvormen van de NVMW vinden. 4 van de 6 respondenten geven aan dat de NVMW zichtbaar moet zijn in waar zij zich mee bezig houdt door middel van publicaties (in kranten en weekbladen), naar overheid en financierders en door zichzelf te profileren als kennisplek. Er wordt door 2 respondenten aangeraden zicht te houden op de diversiteit van al de maatschappelijk werkers die onder dezelfde 'paraplu' van de NVMW vallen. 2 respondenten geven opnieuw aan dat er een duidelijke link moet komen op de NVMW website die verwijst naar de groepswork website. Ook het opnemen van artikelen met betrekking tot het medisch maatschappelijk werk en het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk wordt door 2 respondenten genoemd.

Wanneer u de huidige zojuist langsgesproken aanbodsvormen bij elkaar optelt, wat vindt u daar dan van? (overlap, "gat", toereikend genoeg).

4 van de 6 respondenten vinden het huidige aanbod voldoende. 2 respondenten geven aan dat er meer gepubliceerd mag worden op het gebied van medisch maatschappelijk werk maar geven

tegelijkertijd aan dat de NVMW 'breed' moet blijven denken. 1 respondent geeft aan dat de groepswork website nog wel op gang gebracht moet worden wil deze vorm van aanbod toereikend genoeg zijn. 1 respondent geeft aan dat de verschillende manieren van aanbod (zowel digitaal als op papier) passend is en voor 'ieder wat wils'.

6.3 Beantwoording deelvraag 2

Een samenvatting van bovenstaande resultaten geven we door deelvraag 2 te beantwoorden.

'Hoe wordt het huidige aanbod van de NVMW gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?'

Hoewel het lastig is om waardering te meten kunnen we opnieuw wel iets zeggen over de bekendheid van het aanbod en de behoefte die er nog ligt. Het huidige aanbod van de NVMW wordt over het algemeen goed gewaardeerd. Bij de overkoepelende vraag wat mensen van alle aanbodsvormen vinden, geven 4 van de 6 respondenten terug het huidige aanbod voldoende te vinden.

Er wordt terug gegeven dat er nog meer gepubliceerd mag worden en de groepswork website nog verder moet ontwikkelen. Onder de medisch maatschappelijk werkers ligt nog de behoefte aan een symposium over groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Diverse respondenten hebben ook de behoefte aan een overzicht van mogelijke groepen die gedraaid worden in diverse ziekenhuizen.

Wanneer we de resultaten van de enquêtes en de resultaten van de interviews naast elkaar leggen, zien we dat er verschil zit in behoefte aan ondersteuning met betrekking tot groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Het gaat om twee soorten van ondersteuning:

1. De eerste vorm van ondersteuning gaat om het delen van inhoudelijke kennis zoals draaiboeken. Doordat er vanuit diverse specialismen gewerkt wordt binnen het medisch maatschappelijk werk is een algemeen draaiboek vaak niet helpend. Uit de interviews is gebleken dat iedere medisch maatschappelijk werker zich in een eigen netwerk begeeft met betrekking tot een specialisme. Het is onmogelijk voor de NVMW om ieder specialisme tegemoet te komen en ook niet passend bij het doel van de organisatie. De NVMW kan beter een 'centrale rol' innemen en/of als netwerker fungeren, wanneer zij de medisch maatschappelijk werkers in deze behoefte wil voorzien.
2. De tweede vorm van ondersteuning gaat om handvatten bij het opzetten en draaien van groepen op organisatorisch niveau. Dit zijn vooral algemene vragen over bijvoorbeeld de financiering van groepswork, de onderbouwende theorie van groepswork en verschillende vormen van groepswork. Het gaat bij deze vorm dus over vragen die 'specialisme overstijgend' zijn. Hier kan de NVMW wel 'collectief' in voorzien. Voor nadere informatie verwijzen we naar Hoofdstuk 7 'Conclusies en aanbevelingen'.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de hoofd- en deelvragen van ons onderzoek. Eerst beschrijven we de beantwoording op de deelvragen waarna we over gaan op de beantwoording van de hoofdvraag. Naar aanleiding van de eerder beschreven resultaten in hoofdstuk 5 'De enquête' en hoofdstuk 6 'Het interview', trekken we in dit hoofdstuk conclusies. We eindigen dit hoofdstuk met het geven van aanbevelingen.

Deelvraag 1 Conclusie

'Wat is het huidige aanbod van de NVMW met betrekking tot groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk en hoe wordt het overgebracht?'

Er is een aanbod voor medisch maatschappelijk werkers en groepswerkers in het algemeen. Het aanbod specifiek gericht op de combinatie groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk is vrijwel alleen aangeboden in de vorm van een workshop groepswork tijdens het symposium voor ziekenhuis maatschappelijk werk in 2010.

Daarnaast geeft de website: www.groepsmaatschappelijkwerk.nl wel de ruimte om specifieke informatie te delen. Deze website is ons inziens op dit moment niet toereikend genoeg. Er staat nog te weinig bruikbare informatie op. Daarnaast is uit de enquêtes en interviews gebleken dat medisch maatschappelijk werkers op zoek zijn naar specifieke vakkennis en persoonlijk contact. De NVMW treedt zowel via websites, netwerken, nieuwsbrieven, en tijdschriften naar buiten met de informatie die er is. Op die manier zijn ze in staat om breed publiek te trekken.

Deelvraag 2 Conclusie

'Hoe wordt het huidige aanbod van de NVMW gewaardeerd door de medisch maatschappelijk werkers en welke behoefte wordt niet of onvoldoende vervuld?'

Hoewel het lastig is om waardering te meten kunnen we wel iets zeggen over de bekendheid van het aanbod en de behoefte die er nog ligt. De meest bekende vormen van het aanbod voor groepswork zijn de website, agenda en nieuwsbrief van de NVMW. Daarnaast is Maatwerk ook een bekende vorm, maar draagt deze minder bij aan groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk.

Er is een behoefte aan een overzicht van mogelijke groepen die gedraaid worden in diverse ziekenhuizen. Daarnaast wil men graag tips en handvatten bij het opzetten van een groep. Ook zijn tips, draaiboeken en ervaringsverhalen wenselijk om de groepen te laten draaien. Men wil graag op de hoogte gehouden worden van ontwikkelingen binnen het groepswork, en actuele publicaties of bijeenkomsten. Deze suggesties werden voornamelijk gegeven bij de aanbods vormen van de NVMW website, de groepswork website en een symposium.

Wanneer we de resultaten van de enquêtes en de resultaten van de interviews naast elkaar leggen, zien we dat er verschil zit in behoefte aan ondersteuning met betrekking tot groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Het gaat om twee soorten van ondersteuning:

1. De eerste vorm van ondersteuning gaat om het delen van inhoudelijke kennis zoals draaiboeken. Doordat er op diverse specialismen gewerkt wordt binnen het medisch maatschappelijk werk is een algemeen draaiboek vaak niet helpend. Uit de interviews is gebleken dat iedere medisch maatschappelijk werker zich in een eigen netwerk begeeft met betrekking tot hun specialisme. Het is onmogelijk voor de NVMW om ieder specialisme tegemoet te komen en ook niet passend bij het doel van de organisatie. De NVMW kan beter een 'centrale rol' innemen en/of als netwerker fungeren, wanneer zij de medisch maatschappelijk werkers in deze behoefte wil voorzien.
2. De tweede vorm van ondersteuning gaat om handvatten bij het opzetten en draaien van groepen op organisatorisch niveau. Dit zijn vooral algemene vragen over bijvoorbeeld de financiering van groepswerk, de onderbouwende theorie van groepswerk en verschillende vormen van groepswerk. Het gaat bij deze vorm dus over vragen die 'specialisme overstijgend' zijn. Hier kan de NVMW wel 'collectief' in voorzien.

Overkoepelend

De website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl lijkt (uitgesloten het overzicht van groepen in ziekenhuizen) te kunnen voorzien in alle behoeften die aangegeven worden in de conclusie van deelvraag 2. Iedereen is het met de doelstellingen van deze website eens en vindt het in eerste instantie een goed idee. Waarom komt deze website voor het medisch maatschappelijk werk dan toch niet van de grond?

- Vaak is een bestaande groep niet uitgewerkt in een officieel draaiboek.
- Doordat het vaak multidisciplinaire groepen zijn ziet men het niet als een maatschappelijk werk groep/ eigen draaiboek.
- De kennis die nodig is voor de groep is vaak zo specifiek voor het betreffende specialisme, dat een specifiek netwerk daar beter in kan voorzien dan de kennis die beschikbaar is bij de NVMW.
- Op de website moet je afwachten wie en wanneer er iemand reageert. Wij hebben terug gehoord dat dit niet betrouwbaar overkomt. Bij direct contact kun je erover praten en kan het draaiboek of de informatie toegelicht worden.
- Mensen gaan niets plaatsen op een website die niet actief lijkt. Er moet eerst in geïnvesteerd worden voordat er iets te 'halen of te brengen' valt.

Samengevat is er behoefte aan specifieke vakkennis en direct (persoonlijk) contact. De doelstellingen van de groepsmaatschappelijk werk website blijven relevant, maar de manier waarop sluit ons inziens niet volledig aan bij de behoefte die er leeft onder de medisch maatschappelijk werkers omdat er met name behoefte is aan persoonlijk contact.

De website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl heeft weinig bekendheid onder de medisch maatschappelijk werkers. Er is wel belangstelling voor deze website.

7.1 Aanbevelingen

Naar aanleiding van de getrokken conclusies komen we tot het geven van advies met betrekking tot de aansluiting van vraag en aanbod.

Deelvraag 3

'Hoe kan de NVMW zich inzetten om de vraag en het aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten?'

- 1 De NVMW kan zich inzetten om de vraag en het aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten, door middel van het organiseren van een symposium. Of een gedeelte van een symposium te wijden aan groepswork. Relevante onderwerpen voor dit symposium zijn:
 - Een uiteenzetting van de soorten groepen (welke soorten bestaan er, en welk doel hebben ze)
 - Tips vanuit de praktijk met betrekking tot de aanpak om een groep op te starten
 - Tips hoe je omgaat met de groepsdynamiek
 - Financiering (op welke manieren kun je je groepswork laten financieren)
 - Presentatie overzicht (op papier en digitaal) van alle ziekenhuizen, inclusief aanbod groepswork. (Bespreking kan tijdens het plenaire gedeelte van het symposium)
 - Ontwikkeling websites www.nvmw.nl en www.groepsmaatschappelijkwerk.nl. Deze websites kunnen actief gepresenteerd worden in de vooraankondiging en tijdens het plenaire gedeelte van het symposium.

Onderbouwing

Uit ons onderzoek blijkt dat driekwart van de mensen behoefte heeft aan een symposium. Het is een vorm die veel ruimte en mogelijkheid biedt om tegemoet te komen in de wensen en behoeften die in het onderzoek naar voren zijn gekomen.

Implementatie

Het is niet de eerste keer dat de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' een symposium organiseert. Er is geen reden om aan te nemen dat dit op een andere wijze moet gebeuren als voorgaande keren. Het is belangrijk dat de aangedragen onderwerpen er in naar voren komen. Daarnaast kan er tijdens dit symposium een eerste stap gezet worden voor aanbeveling 2.

- 2 De NVMW kan zich inzetten om de vraag en het aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten, door een overzicht te maken van alle groepen die gegeven worden met de daarbij horende ziekenhuizen en contactpersonen. De medisch maatschappelijk werkers kunnen op deze manier zelf contact zoeken met de desbetreffende 'collega' die werkt in (bijna) hetzelfde en/of vergelijkbaar specialisme. Informatie delen over groepen kan ook zinvol zijn wanneer het gaat om verschillende ziektebeelden maar wel met vergelijkbare gevolgen (bijvoorbeeld chronische ziekten of verlieservaringen). Informatie delen buiten een eigen specialisme is in dat opzicht ook zinvol. Dit zal leiden tot een effectieve en constructieve informatie-uitwisseling.

Onderbouwing

Uit ons onderzoek blijkt dat het medisch maatschappelijk werk ontzettend 'breed' is en diverse specialismen kent. Het is voor de NVMW niet haalbaar om voor ieder specialisme een volledig uitgewerkt format en/of draaiboek voor groepswork te ontwikkelen. Uit alle gehouden interviews blijkt dat deze maatschappelijk werkers zijn of haar externe bronnen hadden om aan de benodigde informatie te komen die aansloten op de ontwikkeling van groepswork binnen het specialisme waarin zij op dat moment werkzaam waren.

Er zijn echter ook signalen dat de benodigde informatie niet door iedereen wordt gevonden. De NVMW dient, als landelijke beroepsvereniging, overkoepelend te kijken. Daarom vinden wij dat er een faciliterende taak voor de NVMW ligt om medisch maatschappelijk werkers makkelijker met elkaar in contact te kunnen laten komen met betrekking tot het uitwisselen van informatie over groepswork.

Implementatie

Wij adviseren het ontwikkelen van een format met een overzicht van:

- alle, of zoveel mogelijk Nederlandse ziekenhuizen, inclusief contactgegevens
- wel of geen aanwezigheid van medisch maatschappelijk werk. Zo ja, contactpersoon en gegevens vermelden
- bij wel aanwezigheid van medisch maatschappelijk werk een overzicht van de afdelingen en/of specialismen waar groepswork wordt gegeven
- welke vormen van groepswork worden gegeven?
- welk doel dient het?

Bovenstaande is een ruwe voorzet van een opdracht die verder uitgewerkt dient te worden.

Wanneer er een symposium georganiseerd wordt, zou het goed zijn om tijdens dit symposium het overzicht voor groepswork aan de orde te stellen. Direct moet iedere maatschappelijk werker de ruimte krijgen om dit format in te vullen. Dit is de start van het format. Verder kan er voor gekozen worden om maatschappelijk werkers die lid zijn van de NVMW actief te benaderen. Het eerstvolgende symposium ZMW staat gepland voor februari 2013. Mogelijk kan deze opdracht dan (naast het geplande thema) onder de aandacht gebracht worden. We zien het als mogelijkheid om deze opdracht uit te zetten als invulling voor vrije studieruimte voor studenten of binnen het kader van een afstudeeropdracht.

Aanvulling

De website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl heeft weinig bekendheid onder de medisch maatschappelijk werkers. Tijdens de afname van de interviews en enquêtes hebben we gemerkt dat er belangstelling is voor deze website. De medisch maatschappelijk werkers zouden de website kunnen raadplegen wanneer ze bezig zijn met het opzetten of draaien van groepswork. Zie paragraaf 4.2 'Aanbodsvormen'. De NVMW kan de medisch maatschappelijk werkers makkelijker in contact laten komen met informatie over groepswork door een duidelijke koppeling (link) te maken van de NVMW website naar de groepsmaatschappelijk werk website. Wij adviseren om de link van de groepsmaatschappelijk werk website te plaatsen onder het kopje 'Functiegroep Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' op de NVMW website. Overleg en samenwerking tussen de functiegroep ZMW en werkgroep Groepswork lijkt ons daarbij in de toekomst van belang.

7.2 Beantwoording hoofdvraag

Als laatste komen we terug op de hoofdvraag die leidend is voor ons gehele onderzoek:

“Wat is er nodig om de vraag van medisch maatschappelijk werkers en het aanbod van de NVMW met betrekking tot het medisch maatschappelijk groepswerk beter op elkaar af te stemmen?”

Uit ons onderzoek blijkt dat driekwart van de respondenten behoefte heeft aan een symposium met betrekking tot het medisch maatschappelijk groepswerk. Het is een vorm die veel ruimte en mogelijkheid biedt om tegemoet te komen in de vragen en behoeften die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen.

Ook blijkt uit ons gehouden onderzoek dat het medisch maatschappelijk werk ontzettend ‘breed’ is en diverse specialismen kent. Het is voor de NVMW niet haalbaar om voor ieder specialisme een volledig uitgewerkt format en/of draaiboek voor groepswerk te ontwikkelen. Uit alle gehouden interviews blijkt dat deze maatschappelijk werkers zijn of haar externe bronnen hadden om aan de benodigde informatie te komen die aansloten op de ontwikkeling van groepswerk binnen het specialisme waarin zij op dat moment werkzaam waren.

De website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl heeft weinig bekendheid onder de medisch maatschappelijk werkers. Wij adviseren om de link van de groepsmaatschappelijk werk website te plaatsen onder het kopje ‘Functiegroep Ziekenhuis Maatschappelijk Werk’ op de NVMW website.

Het huidige aanbod van de NVMW wordt goed gewaardeerd. Ondanks een goed gewaardeerd aanbod, zijn er ook signalen dat de benodigde informatie niet door iedereen wordt gevonden. De NVMW dient, als landelijke beroepsvereniging, overkoepelend te kijken. Daarom vinden wij dat er een faciliterende taak voor de NVMW ligt om medisch maatschappelijk werkers makkelijker met elkaar in contact te laten komen met betrekking tot het uitwisselen van informatie over groepswerk. Het realiseren van een overzicht van ziekenhuizen met daaraan gekoppeld de groepen is door ons geadviseerd.

LITERATUUR

Baarda, D.B., De Goede, M.P.M., Teunissen, J. (2009). *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.

De Mönnink, H. (2004). *De gereedschapskist van de maatschappelijk werker*. (pp. 29-50). (3^e druk). Maarssen: Elsevier gezondheidszorg.

Goossens, W. (2005). *Groepsmaatschappelijk werk: plaatsbepaling, innovatie en implementatie- een methodisch proces*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Jagt, N. (2009). *Beroepsprofiel van De Maatschappelijk Werker*. (3^e druk). Utrecht: Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers.

Migchelbrink, F. (2006). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. (10^e druk). Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Remmerswaal, J. (2006). *Begeleiden van groepen. Groepsdynamica in praktijk*. (2^e druk). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Rijksen, H., & Van Heijst, A. (1999). *Levensvragen in de hulpvraag. Een werkboek voor hulpverleners en pastores*. (pp. 7-29). Tilburg: Uitgeverij Damon.

Scholte, M., & Van Splunteren, P. (2009). *Opgelet! Systematisch signaleren in het maatschappelijk werk*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Ter Haar, M. (2009). *Professionals in de beleidsarena. Basisboek beleid*. (4^e druk). (pp. 5-21). Assen: Van Gorcum.

Van Riet, N., & Wouters, H. (2007). *Casemanagement. Een leer- werkboek over de organisatie en coördinatie van zorg-, hulp- en dienstverlening*. (6^e druk). (pp.9-17). Assen: Van Gorcum.

Verharen, L., & Nicolassen, A. (2005). *Maatschappelijk werk in de breedte*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Documenten

NVMW (2007). *Competentieprofiel ziekenhuismaatschappelijk werk*. Utrecht: Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers.

NVMW (2007). *Maatschappelijk werk in het ziekenhuis*. Utrecht: Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers.

NVMW (2009). *Beroepscode voor de Maatschappelijk werker*. Utrecht: Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers.

NVMW (2009). *Informatiebrochure*. Utrecht: Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers.

Internet

Goossens, W. (2001, September). *Groepsmaatschappelijk werk: plaatsbepaling, innovatie en implementatie- een methodisch proces*. Bezocht op 10 april 2012, op de website groepsmaatschappelijk werk: http://www.groepsmaatschappelijkwerk.nl/files/Groepsmaatschappelijk_werk.pdf

Groepsmaatschappelijk werk. (n.d.). *Maatschappelijk Groepswerk*. Geraadpleegd op 18 februari 2012, van <http://www.groepsmaatschappelijkwerk.nl/?q=node/51>

Mesman, T. (2011, Mei). *Medisch maatschappelijk werk & DBC's*. Geraadpleegd op 8 mei 2012, van http://www.nvmw.nl/images/stories/Nieuws/2011/DBC/DBC_presentatie_19-05-11_Tinka_Mesman_PDF.pdf

Movisie, kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling. (n.d.). *Jan Jaap Karsten en Siebe Dijkgraaf gaan voor het medisch maatschappelijk werk*. Geraadpleegd op 14 februari 2012, van <http://www.movisie.nl/onderwerpen/transparantaanbod/Docs/Interview1Karsten-DEF.pdf>

Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk werkers. (n.d.). *Over NVMW*. Geraadpleegd op 20 februari 2012, van <http://www.nvmw.nl/over-nvmw.html>

Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk werkers (n.d.). *FG Ziekenhuismaatschappelijk werk*. Geraadpleegd op 20 februari 2012, van <http://www.nvmw.nl/professionals/functie-werk-vakgroepen-en-regionetwerken/fg-ziekenhuismaatschappelijk-werk.html>

Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk werkers. (n.d.). *Werkgroep Groepsmaatschappelijk werk*. Geraadpleegd op 20 februari 2012, van <http://www.nvmw.nl/professionals/functie-werk-vakgroepen-en-regionetwerken/groepsmaatschappelijk-werk.html>

Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk werkers. (n.d.). *FG Ziekenhuismaatschappelijk werk – projectgroep DBC*. Geraadpleegd op 10 april 2012, van <http://www.nvmw.nl/professionals/functie-werk-vakgroepen-en-regionetwerken/fg-ziekenhuismaatschappelijk-werk.html?showall=&start=3>

Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk werkers. (n.d.). *Blad Maatwerk*. Geraadpleegd op 20 februari 2012, van <http://www.nvmw.nl/blad-maatwerk.html>

Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk werkers. (2011, Juni). *Dutch Hospital Data (DHD) kent maatschappelijk werk landelijke DBC-codes toe!* Geraadpleegd op 12 maart 2012, van <http://www.nvmw.nl/professionals/functie-werk-vakgroepen-en-regionetwerken/fg-ziekenhuismaatschappelijk-werk/12-actueel/nieuws/107-07062011-dutch-hospital-data-dhd-kent-maatschappelijk-werk-landelijke-dbc-codes-toe.html>

NVMW/Movisie. (2009, Juli). *Transparant aanbod Medisch Maatschappelijk Werk in de algemene ziekenhuizen. Modulen als bouwstenen voor de hulpverlening*. Bezocht op 10 april 2012, op de website van Movisie: http://www.movisie.nl/onderwerpen/transparantaanbod/Docs/Eindversie%20notitie%20modulen%20MMW%20Algemene%20Ziekenhuizen_DEFDEF_.pdf

Rijnland ziekenhuis. (n.d.). *Behandkosten en DBC's*. Geraadpleegd op 13 april 2012, van <http://www.rijnland.nl/nl/p466d6dee98c4b/Behandkosten-en-DBCs.html>

Winters, J. (2011, Mei). *DBC bijeenkomst Ziekenhuismaatschappelijk werk- de kosten en de baten*. Bekeken op 8 mei 2012, van http://www.nvmw.nl/images/stories/Nieuws/2011/DBC/presentatie_DBC_NVMW_Jolanda_Winters_19-05-2011_Alleen-lezen.pdf

BIJLAGE

BIJLAGE A	Samenvatting onderzoek 2010	57
BIJLAGE B	Algemene uitnodigingsbrief enquête	59
BIJLAGE C	Persoonlijke uitnodigingsbrief enquête	60
BIJLAGE D	Herinnering uitnodigingsbrief enquête	61
BIJLAGE E	De enquête	62
BIJLAGE F	Uitnodiging interview	67
BIJLAGE G	Het interview	68
BIJLAGE H	Overzicht antwoorden enquête	72
BIJLAGE I	Bestand ziekenhuizen	79

BIJLAGE A

SAMENVATTING ONDERZOEK 2010

Samenvatting

Dit onderzoek is opgebouwd uit twee, gelijktijdig uitgevoerde onderzoeksdelen. Het ene deel heeft als doel om inzichtelijk te krijgen hoe de huidige situatie van groepswork, waar medisch maatschappelijk werkers bij betrokken zijn, er in Nederlandse ziekenhuizen uitziet. Het tweede deel onderzoekt de behoeften van medisch maatschappelijk werkers met betrekking tot groepswork.

De volgende onderzoeksvragen geven hier richting aan:

- 1) 'In welke mate wordt er binnen Nederlandse ziekenhuizen groepswork gegeven waar medisch maatschappelijk werkers bij betrokken zijn?'*
- 2) 'Hoe wordt het groepswork momenteel gegeven, van welke methodieken wordt er gebruik gemaakt, en wat zijn de behoeften van medisch maatschappelijk werkers aan scholing en/of deskundigheidsbevordering rondom het geven van groepswork?'*

Om antwoord te kunnen geven op deze vragen is gebruik gemaakt van kennis uit zowel literatuur als de praktijk. De eerste vraag is beantwoord door middel van een landelijk uitgezette online vragenlijst (kwantitatief onderzoek), de tweede vraag door middel van een achttal diepte-interviews met medisch maatschappelijk werkers (kwalitatief onderzoek).

Beantwoording onderzoeksvragen

Uit de gegevens van dit onderzoek blijkt dat in 85% van de ziekenhuizen, waar de respondenten werkzaam zijn, groepswork plaatsvindt waar het medisch maatschappelijk werk bij betrokken is.

De wijze waarop groepswork gegeven wordt, varieert van ziekenhuis tot ziekenhuis en zelfs van afdeling tot afdeling. Hier is geen vast patroon in vast te stellen. Gemiddeld worden er vijf groepen per ziekenhuis gegeven. Het aanbod bestaat uit verschillende soorten groepen, zowel wat betreft inhoud als frequentie van de bijeenkomsten. De cardiologieafdeling wordt het meest genoemd als specialisme waar groepswork plaatsvindt. De methodieken die binnen het groepswork gehanteerd worden, hangen af van de groep en de medisch maatschappelijk werker die de groep begeleidt. De methodieken variëren van lichamelijke oefeningen tot systeemgericht werken, cognitieve gedragstherapie, psycho-educatie en methodieken van rouw- en verliesverwerking. Er wordt over het geheel genomen op eclectisch integratieve wijze gewerkt, dus er is ook hier geen sprake van een vaste handelwijze of gebruik van een bepaalde methodiek.

Het onderzoek toont aan dat er behoefte is aan een verdere ontwikkeling van de volgende vaardigheden binnen het medisch maatschappelijk werk:

- 1) Organisatorische voorwaarden: Hoe kan men het beste een groep samenstellen/organiseren.
 - 2) Groepsdynamica: Wat kan er binnen een groep allemaal gebeuren en hoe gaat men hiermee om.
- Daarnaast is er een duidelijke behoefte aan bijscholing en/of informatie-uitwisseling tussen collega's en andere ziekenhuizen in Nederland.

Korte omschrijving van de aanbevelingen en de implementatie

Omdat dit onderzoek niet zozeer gericht was op het oplossen van een concreet 'probleem', maar het accent lag op 'inventarisatie' zijn er op meerdere gebieden opvallendheden naar voren gekomen. Op

basis van de onderzoeksresultaten zijn op verschillende gebieden aanbevelingen geformuleerd. Op verzoek van de opdrachtgever zijn deze niet alleen gericht op welke bijdrage de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers zou kunnen leveren, maar tevens op wat de medisch maatschappelijk werkers en de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening zou kunnen betekenen.

De belangrijkste aanbeveling is gebaseerd op het signaal dat medisch maatschappelijk werkers aangeven behoefte te hebben aan informatie(uitwisseling) en/of bijscholing rondom groepswerk. De beroepsvereniging voorziet daarin, maar gebleken is dat de medisch maatschappelijk werkers daar niet goed van op de hoogte zijn. Daarom wordt geadviseerd dat zowel de beroepsvereniging als de medisch maatschappelijk werkers hierin actie ondernemen. Daarnaast zal de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers het aanbod actief onder de aandacht moeten brengen bij de leden en niet-leden.

In het implementatieplan wordt uitgewerkt hoe zij dit zouden kunnen doen. Bijvoorbeeld door de functiegroepen 'Medisch Maatschappelijk werk' en 'Groepsmaatschappelijk werk' samen een actieplan te laten ontwikkelen met als doel het bestaande aanbod met betrekking tot groepswerk beter onder de aandacht van mmw-ers te brengen. We beschrijven de huidige 'veranderingsfase' en de wijze waarop de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers daarop in kan spelen, en we benoemen wat de medisch maatschappelijk werkers daarin zouden kunnen doen. Tenslotte benadrukken we ook de eigen verantwoordelijkheid die de medisch maatschappelijk werker heeft om zichzelf in de gewenste informatie te voorzien.

Andere aanbevelingen zijn gericht op de financiële aspecten rondom groepswerk, waarvan bleek dat medisch maatschappelijk werkers in beperkte mate op de hoogte zijn, het ontwikkelen van een specialisatie 'Groepswerk' aan de opleiding maatschappelijk werk en een advies aan medisch maatschappelijk werkers om een behoeftepeiling naar groepswerk onder patiënten uit te voeren.

BIJLAGE B
ALGEMENE UITNODIGINGSBRIEF ENQUETE

Uitnodigingsbrief voor de online enquête

Utrecht, maandag 12 maart 2012

Betreft: Onderzoek NVMW 'Groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk'

Geachte meneer/mevrouw,

Alle Nederlandse ziekenhuizen worden per brief uitgenodigd om deel te nemen aan de online enquête. Graag willen wij uw aandacht vragen voor een onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW).

De aanleiding

Uit een eerder afstudeeronderzoek is gebleken dat groepswerk in opkomst is binnen het Medisch Maatschappelijk Werk. Er is naar voren gekomen dat medisch maatschappelijk werkers graag ondersteuning willen bij het opstarten en geven van groepswerk.

Doel van het onderzoek

De NVMW wil met haar informatieaanbod graag hierin ondersteunen. Het blijkt echter dat de vragen vanuit het medisch maatschappelijk werkveld en het bestaande aanbod van de NVMW, elkaar niet voldoende kunnen vinden. Voor een betere afstemming onderzoeken we daarom het huidige aanbod van de NVMW.

De enquête

Via deze enquête willen we onderzoeken of u bekend bent met het aanbod van de NVMW, op welke wijze u er mee in aanraking bent gekomen en wat uw mening hierover is. De vragen worden gesteld per aanbodsvorm. Het invullen van de enquête zal maximaal tien minuten in beslag nemen.

Ook wanneer er binnen uw ziekenhuis geen groepswerk gegeven wordt, willen wij u vragen de enquête in te vullen. De reden hiervan is om een realistisch beeld te krijgen van de huidige situatie.

→ Hoe doet u mee?

De enquête is digitaal beschikbaar. De website waar hij online staat is:

www.thesistools.com/nvmw

Voor de voortgang van het onderzoek is het van belang dat de enquête voor woensdag 28 maart, 18.00 wordt ingevuld. Uw antwoorden zullen vertrouwelijk behandeld en anoniem verwerkt worden.

Tot slot

We zouden het zeer op prijs stellen wanneer u de link van onze digitale enquête doorstuurt naar al uw collega's, werkzaam als medisch maatschappelijk werker.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door 4^ejaars studenten van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Christelijke Hogeschool te Ede. Voor vragen kunt u contact opnemen met Willemijn de Jong: 06-36 15 70 02.

Wij danken u bij voorbaat voor de medewerking.

Met vriendelijke groet,

Willemijn de Jong & Olga Vermeulen

BIJLAGE C
PERSOONLIJKE UITNODIGINGSBRIEF ENQUÊTE

Uitnodigingsbrief voor de online enquête

Utrecht, maandag 12 maart 2012

Betreft: Onderzoek NVMW 'Groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk'

Geachte heer Vermeulen,

Alle Nederlandse ziekenhuizen worden per brief uitgenodigd om deel te nemen aan de online enquête. Bij telefonisch contact hebben we uw naam doorgekregen als contactpersoon. Graag willen wij uw aandacht vragen voor een onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW).

De aanleiding

Uit een eerder afstudeeronderzoek is gebleken dat groepswerk in opkomst is binnen het Medisch Maatschappelijk Werk. Er is naar voren gekomen dat medisch maatschappelijk werkers graag ondersteuning willen bij het opstarten en geven van groepswerk.

Doel van het onderzoek

De NVMW wil met haar informatieaanbod graag hierin ondersteunen. Het blijkt echter dat de vragen vanuit het medisch maatschappelijk werkveld en het bestaande aanbod van de NVMW, elkaar niet voldoende kunnen vinden. Voor een betere afstemming onderzoeken we daarom het huidige aanbod van de NVMW.

De enquête

Via deze enquête willen we onderzoeken of u bekend bent met het aanbod van de NVMW, op welke wijze u er mee in aanraking bent gekomen en wat uw mening hierover is. De vragen worden gesteld per aanbodsvorm. Het invullen van de enquête zal maximaal tien minuten in beslag nemen.

Ook wanneer er binnen uw ziekenhuis geen groepswerk gegeven wordt, willen wij u vragen de enquête in te vullen. De reden hiervan is om een realistisch beeld te krijgen van de huidige situatie.

→ Hoe doet u mee?

De enquête is digitaal beschikbaar. De website waar hij online staat is:

www.thesistools.com/nvmw

Voor de voortgang van het onderzoek is het van belang dat de enquête voor woensdag 28 maart, 18.00 wordt ingevuld. Uw antwoorden zullen vertrouwelijk behandeld en anoniem verwerkt worden.

Tot slot

We zouden het zeer op prijs stellen wanneer u de link van onze digitale enquête doorstuurt naar al uw collega's, werkzaam als medisch maatschappelijk werker.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door 4^ejaars studenten van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Christelijke Hogeschool te Ede. Voor vragen kunt u contact opnemen met Willemijn de Jong: 06-36 15 70 02.

Wij danken u bij voorbaat voor de medewerking.

Met vriendelijke groet,

Willemijn de Jong & Olga Vermeulen

BIJLAGE D
HERINNERING UITNODIGINGSBRIEF ENQUETE

Herinneringsbrief voor de online enquête

Utrecht, vrijdag 23 maart 2012

Betreft: Onderzoek NVMW 'Groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk'

Geachte heer/mevrouw,

Herinnering

Graag willen wij u herinneren aan onze brief van 12 maart 2012, waarin we u hebben uitgenodigd mee te doen aan de online enquête.

Voor de voortgang van het onderzoek is het van belang dat de enquête voor vrijdag 30 maart, 18.00 wordt ingevuld. Uw antwoorden zullen vertrouwelijk behandeld en verwerkt worden.

→ Hoe doet u mee?

De enquête is digitaal beschikbaar. De website waar hij online staat is:

www.thesistools.com/nvmw

Bovenstaande link dient u in de zoekbalk op internet over te typen alvorens u bij de enquête uitkomt.

Interview

Vanwege een technische fout is het niet mogelijk om bij vraag 17 van de online enquête, uw gegevens achter te laten voor een interview. Graag willen wij nog een aantal mensen interviewen over het informatie aanbod van de NVMW met betrekking tot groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk. Wilt u uw visie hierop met ons delen? Uw gegevens kunt u alsnog via onderstaand e-mailadres of telefoonnummer doorgeven.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door 4^ejaars studenten van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Christelijke Hogeschool te Ede. Voor vragen kunt u contact opnemen met Willemijn de Jong: 06-36 15 70 02 of via [wdjong@student.che.nl](mailto:wjong@student.che.nl)

Wanneer u de enquête al heeft ingevuld kunt u deze brief als niet verstuurd beschouwen. Bedankt voor het invullen!

Met vriendelijke groet,

Willemijn de Jong & Olga Vermeulen

(Pagina 1)

Groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk

Beste Medisch Maatschappelijk Werker,

Wij (Olga Vermeulen en Willemijn de Jong) zijn twee studenten die afstuderen bij de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW). Wij doen onderzoek op het gebied van "groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk". Dit is een vervolg op een onderzoek van vorig jaar.

Via deze enquête willen we onderzoeken of u bekend bent met het aanbod van de NVMW, op welke wijze u er mee in aanraking bent gekomen en wat uw mening hierover is.

De vragen worden gesteld per aanbodsvorm. Ook als u niet actief bent binnen het groepswerk is het van belang dat u de enquête invult.
U helpt ons, de doelgroep, uzelf en de NVMW er bijzonder mee als u de enquête invult.

Het invullen van de enquête kost u ongeveer 10 minuten.

Alvast bedankt voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

Olga Vermeulen
Willemijn de Jong

"Voor meer informatie zie de begeleidende brief die u per post heeft ontvangen"

(Pagina 2)

Groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk

De opbouw van de enquête is als volgt:

- Algemene vraag
- NVMW website
- Digitale nieuwsbrief
- Symposium
- Groepswerk website
- Maatwerk
- Media

Ieder onderwerp beslaat één pagina.

(Pagina 3)

1. Algemene vraag

In welk ziekenhuis bent u werkzaam? (Antwoorden is niet verplicht, maar het helpt ons om de informatie beter in kaart te brengen)

2. Wordt er groepswork aangeboden in uw ziekenhuis?

- Ja, dit geef ik zelf
 - Ja, dit doen mijn collega's
 - Nee, maar het is bij ons wel in opkomst
 - Nee, bij ons is dit niet aan de orde
-

(Pagina 4)

3. NVMW website

De NVMW heeft een algemene website: www.NVMW.nl. Op de website van de NVMW staat een agenda met activiteiten die interessant kunnen zijn voor medisch maatschappelijk werkers. Daarnaast staat op de website informatie over de functiegroep "Ziekenhuis Maatschappelijk Werk" en werkgroep "Groepsmaatschappelijk Werk".

- Ik ken de website niet (ga door naar de volgende pagina)
- Ik ken de website, maar bezoek hem nooit
- Ik ken de website, en volg de agenda
- Ik ken de website en heb informatie over de functiegroepen bekeken
- Ik ken de website, volg de agenda en heb informatie over de functiegroepen bekeken

4. Wat vindt u van de informatie over de functiegroep "Ziekenhuis Maatschappelijk Werk" en werkgroep "Groepsmaatschappelijk Werk".

- Ik heb de informatie nooit bekeken en ben er niet in geïnteresseerd
- Ik heb de informatie nooit bekeken, ben er wel in geïnteresseerd maar ik zou niet weten waar ik het kan vinden
- De informatie is volledig en relevant
- De informatie is niet relevant
- De informatie is wel relevant maar niet volledig
- De informatie is wel relevant maar niet up-to-date

5. Welke informatie zou u willen zien op de website met betrekking tot groepswork binnen het Medisch Maatschappelijk Werk?

(Pagina 5)

6. Digitale nieuwsbrief

Op de website www.NVMW.nl is er de mogelijkheid om je via de digitale weg op te geven voor een 2-maandelijkse e-mail nieuwsbrief. In deze e-mail worden actuele onderwerpen besproken en staat de agenda vermeld met data voor symposia en bijeenkomsten.

- Ik weet van het bestaan niet af (ga door naar de volgende pagina)
- Ik heb mij hiervoor aangemeld en vind de informatie bruikbaar voor het groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk omdat...
- Ik heb mij hiervoor aangemeld maar heb er wat betreft het groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk niets aan

7. Heeft u ten aanzien van de digitale nieuwsbrief suggesties voor verbetering ten aanzien van groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk?

(Pagina 6)

8. Symposium

Vindt u een symposium voor groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk gewenst?

- Ja
- Nee

9. Welke onderwerpen zou u op het symposium aan de orde willen laten komen?

(Pagina 7)

10. Groepswerk website

Bent u bekend met de website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl?

- Ja, ik maak er regelmatig gebruik van
- Ja, ik weet dat het bestaat, maar ik maak er nooit gebruik van
- Nee, ik heb er nog nooit van gehoord (ga door naar de volgende pagina)

11. De site www.groepsmaatschappelijkwerk.nl bestaat om de volgende vier doelstellingen te realiseren:

- Ontwikkeling en profilering van het groepsmaatschappelijk werk.

- Uitwisseling mogelijk maken / delen en vergroten van kennis en beschikbaar materiaal.
- Ontwikkeling van de methodiek.
- Uitbreiding van het aanbod van groepen.

Wat vindt u van de site?

- De huidige site voldoet aan deze doelstellingen
- Deze doelstellingen vind ik niet relevant
- De doelstellingen zijn wel relevant, maar de site moet zich nog meer ontwikkelen om ze te behalen
- De doelstellingen zijn wel relevant maar de site vind ik niet up-to-date
- De doelstellingen zijn wel relevant maar de informatie vind ik niet betrouwbaar

12. Hoe bent u in aanraking met deze website gekomen?

- Via de algemene NVMW website
- Ik ben er op geattendeerd bij een symposium
- Anders, namelijk

13. Welke informatie zou u willen zien ten aanzien van de website www.groepsmaatschappelijkwerk.nl

(Pagina 8)

14. Maatwerk

Maatwerk is het twee maandelijks vakblad voor Maatschappelijk Werkers. NVMW – leden krijgen dit vakblad toegestuurd.

Leest u het vakblad "Maatwerk"?

- Ja
- Nee (ga door naar de volgende pagina)

15. Hoe denkt u over de artikelen in "Maatwerk" met betrekking tot groepswork binnen het Medisch Maatschappelijk Werk?

	oneens			eens
De huidige artikelen zijn relevant voor het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk	☐	☐	☐	
Ik zou graag meer artikelen willen over het groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk	☐	☐	☐	

(Pagina 9)

16. Media

Via welke manieren blijft u op de hoogte van de NVMW en haar activiteiten? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Twitter	☐ Site www.NVMW.nl
☐ LinkedIn	☐ Nieuwsbrief van www.NVMW.nl
☐ Maatwerk	☐ Agenda op www.NVMW.nl
☐ Site www.groepsmaatschappelijkwerk.nl	☐ Geen
☐ Nieuwsbrief van
www.groepsmaatschappelijkwerk.nl	☐ Anders, namelijk ____

(Pagina 10)

17. Graag willen wij nog een aantal mensen interviewen over het informatie aanbod van de NVMW met betrekking tot groepswork binnen het medisch maatschappelijk werk. Wilt u uw visie hierop met ons delen? Laat dan uw voornaam, achternaam en telefoonnummer of e-mailadres hieronder achter.

Bedankt voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

Olga Vermeulen
Willemin de Jong

BIJLAGE F
UITNODIGING INTERVIEW

Uitnodiging interview

Rotterdam, maandag 26 maart 2012

Betreft: Onderzoek NVMW 'Groepswerk binnen het Medisch Maatschappelijk Werk'

Geachte meneer/mevrouw,

Naast de gehouden enquête (zie bijlage) willen we nog een aantal interviews afnemen. Alle leden van de functiegroep 'Ziekenhuis Maatschappelijk Werk' en van de werkgroep 'Groepsmaatschappelijk Werk', worden per mail uitgenodigd om deel te nemen aan een interview. Graag willen wij uw aandacht vragen voor een onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW).

De aanleiding

Uit een eerder afstudeeronderzoek is gebleken dat groepswerk in opkomst is binnen het Medisch Maatschappelijk Werk. Er is naar voren gekomen dat medisch maatschappelijk werkers graag ondersteuning willen bij het opstarten en geven van groepswerk.

Doel van het onderzoek

De NVMW wil met haar informatieaanbod graag hierin ondersteunen. Het blijkt echter dat de vragen vanuit het medisch maatschappelijk werkveld en het bestaande aanbod van de NVMW, elkaar niet voldoende kunnen vinden. Voor een betere afstemming onderzoeken we daarom het huidige aanbod van de NVMW.

→ Interview

Graag willen wij, naar aanleiding van de digitale enquête, nog een aantal mensen interviewen over het informatie aanbod van de NVMW met betrekking tot groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk. Wilt u uw visie hierop met ons delen?

Uw gegevens kunt u doorgeven aan Willemijn de Jong via een e-mail: [wdjong@student.che.nl](mailto:wjong@student.che.nl) of telefonisch: 06-36 15 70 02.

Uiteraard zijn we bereid om naar uw locatie af te reizen voor het afnemen van een interview en in overleg met u zullen we een datum plannen.

In de loop van deze week willen wij zelf contact met u opnemen wanneer we onvoldoende aanmeldingen ontvangen hebben.

Bedankt voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

Willemijn de Jong & Olga Vermeulen

Bijlage: 'herinneringsbrief voor de online enquête'

BIJLAGE G

HET INTERVIEW

DIEPTE - INTERVIEW

Dit interview bestaat uit twee gedeeltes. Allereerst willen we u een aantal vragen stellen over het huidige groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk in uw ziekenhuis. Het gaat dan om de vragen op welke manier groepswerk bij jullie tot stand is gekomen, van welk aanbod gebruik is gemaakt bij het opstarten en welke resterende vragen/behoefte er nog liggen.

Daarnaast stellen we een aantal vragen over het aanbod van de NVMW. Deze zijn deels ook in de enquête naar voren gekomen. Ze zijn bedoeld als opstapje naar de verdieping die dit interview als doel heeft. Vandaar de naam 'diepte – interview'.

DEEL 1

ALGEMENE VRAGEN

In welk(e) ziekenhuis(organisatie) bent u werkzaam?:

Hoelang bent u al werkzaam als medisch maatschappelijk werker (MMW'er)?

Op welke afdelingen bent u werkzaam als MMW'er?

Hoeveel mmw'ers zijn er werkzaam binnen het ziekenhuis?

Hoe is het MMW georganiseerd?

Wordt er vanuit het MMW groepswerk aangeboden? Zo ja, welke vormen? Sinds wanneer?

Zijn er naast het MMW ook andere disciplines bij betrokken?

Bent u lid van de NVMW, waarom wel/niet?

VRAAG

Opstarten groepswerk

Wat waren de belangrijkste vragen/onderwerpen/signalen bij het wel/niet opstarten van het groepswerk?

Hoe zijn jullie met die vragen/onderwerpen/ signalen om gegaan?

Van welke informatiebronnen hebben jullie toen gebruik gemaakt?

Hebben jullie wat gemist aan steun/informatie? Zo ja, wat?

Wilt u samengevat vertellen wat er volgens u aanwezig moet zijn aan externe informatie bij het opstarten van groepswerk?

Draaien van groepen

Wat zijn de belangrijkste vragen/onderwerpen/signalen nu het groepswerk draait?

Hoe gaan jullie om met die vragen/onderwerpen/signalen?

Van welke informatiebronnen maken jullie nu gebruik?

Missen jullie nog wat aan steun/informatie?

Wilt u samengevat vertellen wat er volgens u nodig is aan externe informatie om het groepswerk goed draaiend te houden?

Hoe denkt u over het delen van draaiboeken, methodieken? Op welke manier?

Het signaal dat uit het vorige onderzoek naar voren kwam was dat de vraag en het aanbod met betrekking tot groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk, elkaar niet voldoende kon vinden. Dit is ook de reden van ons onderzoek. Er werd gesteld dat dit deels ligt aan gebrek aan motivatie en het nemen van initiatief van de Mmw'ers. Hoe kijkt u daar tegen aan?

AANBOD NVMW

(alle vragen hebben betrekking op het aanbod van groepswerk in het medisch maatschappelijk werk)

Welke vorm van het NVMW- aanbod is bekend bij u?

NVMW website

De kapstok van het NVMW aanbod is de algemene NVMW website. Hierop is een agenda te vinden, en informatie over functie- en werkgroepen.

Wat vindt u van de agenda? (volledigheid, actualiteit)

Wat vindt u van de informatie over de functiegroep ZMW en werkgroep GMW?

Is er nog iets wat u op de NVMW website zou willen zien?

Digitale nieuwsbrief

De NVMW heeft een tweemaandelijks nieuwsbrief.

Ontvangt en leest u deze nieuwsbrief? Waarom wel/niet?

Wat heeft u aan deze nieuwsbrief met betrekking tot het groepswerk?

Wat zou u graag aan informatie in deze nieuwsbrief willen zien?

Symposium

De NVMW organiseert regelmatig symposia, informatiebijeenkomsten en lezingen. Tot nu toe zijn ze niet specifiek gegaan over groepswerk binnen het medisch maatschappelijk werk.

Is een dergelijke bijeenkomst wenselijk voor u? Waarom wel/niet?

Zo ja, in welke vorm en welke onderwerpen zou u graag aan de orde willen laten komen?

Groepswerk website

Op persoonlijk initiatief is er een interactieve website opgezet. Deze website valt wel onder het beheer van de NVMW.

De doelstellingen voor deze website zijn:

- *Ontwikkeling en profilering van het groepsmaatschappelijk werk.*
- *Uitwisseling mogelijk maken / delen en vergroten van kennis en beschikbaar materiaal.*
- *Ontwikkeling van de methodiek.*
- *Uitbreiding van het aanbod van groepen.*

De bedoeling van deze website is dat er niet alleen informatie "gehaald" wordt door de MMW'ers, maar juist ook informatie "gebracht" wordt.

Wat vindt u van dit idee?

Wat heeft u te bieden aan informatie/ervaringen, en zou u deze informatie willen delen op deze manier?

Wat zou u er kunnen/willen halen aan informatie/ervaringen?

Wat vindt u van de lay-out van de website?

Deze site heeft een nieuwsbrief waarin activiteiten en nieuwsberichten staan die de beheerder persoonlijk tegenkomt. Wat vindt u daarvan?

Maatwerk

Het vakblad van de NVMW heet 'Maatwerk'. In het vakblad voor maatschappelijk werkers MAATWERK staat een agenda waarin allerlei activiteiten worden genoemd. De NVMW heeft een aantal pagina's tot hun beschikking waarin zij artikelen kunnen plaatsen.

Zijn artikelen over het medisch maatschappelijk werk voor u gewenst?

Zo ja, welke onderwerpen zou u graag aan bod willen laten komen?

Media

De NVMW houdt de maatschappelijk werkers op diverse manieren op de hoogte via de media.

Twitter, LinkedIn, Maatwerk, site www.groepsmaatschappelijk.nl, nieuwsbrief van www.groepsmaatschappelijkwerk.nl, site www.NVMW.nl, nieuwsbrief van www.NVMW.nl, agenda op www.NVMW.nl

Welke manieren zijn bij u bekend?

Op welke van deze manieren blijft u op de hoogte?

Wat vindt u ervan (van elke manier afzonderlijk) om op deze manier op de hoogte te blijven?

Welke informatie is essentieel om structureel door te krijgen?

DEEL 2

ALGEMENE VRAGEN OVER AANBOD

Waar liggen volgens u de kansen en/of verbeterpunten voor de NVMW?

Als u de huidige zojuist langsgesloten aanbodvormen bij elkaar optelt, wat vindt u daar dan van? (overlap, "gat", toereikend genoeg).

BIJLAGE H

OVERZICHT ANTWOORDEN ENQUETE

Respondent	Ziekenhuis	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Jeroen Bosch Ziekenhuis Den Bosch	1	5	3		1		Ja	Ontw binnen GW	3	0	0		Nee	0.0	site NVMW, agenda NVMW
2	MCH den Haag	4	5	3		0		0		0	0	0		0	0.0	
3	Jeroen Bosch Ziekenhuis Den Bosch	1	5	5	Positieversterking, tips	3	Specialisten enthousiast maken voor GW	Ja		2	3	1		Ja	1.3	Linkedin, site NVMW, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW
4	Ziekenhuis st Jansdal	4	4	3		1		Nee		3	0	0		Nee	0.0	Site NVMW, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW
5	UMC Groningen	1	3	3	Welke groepen, in welk zkh, scholing	2, geen idee		Ja	Type GW, aanpak, wat werkt, ervaring delen	3	0	0		Nee	0.0	Linkedin, Maatwerk, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW
6	UMC Groningen	1	2	2	Welke groepen, in welk zkh	1	Geen oordeel	Nee		3	0	0		Ja	1.2	Maatwerk
7	UMC Groningen	2	2	2	Welke groepen in welk zkh, ontw GW	2		Ja	Voor-nadelen GW	3	0	0		Ja	2.2	Maatwerk, nieuwsbrief NVMW
8	RDGG	1	2	0	Welke groepen, draaiboeken	1	Nee	Ja		2	3	1	Doelgr en draaiboeken	Ja	3.3	Maatwerk, nieuwsbrief NVMW
9	UMC Groningen	2	2	1		1		Nee		3	0	0		Ja	2.2	Maatwerk, site NVMW
10	Ikazia Ziekenhuis Rotterdam	1	1	0		1		Ja		3	0	0		Nee	0.0	
11		0	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	Maatwerk, site NVMW
12	UMC Groningen	1	5	3	Welke groepen	3		Ja	Gebruik non-verbale methoden GW	1	1	1		Ja	1.3	Geen
13	UMC Groningen	2	3	3		1	Hoe iets toevoegen?	Ja		2	1	1		Nee	0.0	Maatwerk, site NVMW, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW

14		0	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	Agenda NVMW
15	UMC st Radboud Nijmegen	2	5	2	Draaiboeken, tips m.b.t. md aanpak, financiering	1		Ja	Specialismen en vb van GW	2	4	0, zelf gezocht	Welke zkh, welke vorm v GW, samenw 1e lijns gz	Ja	2.2	
16		2	2	0		0		0		0	0	0		0	0.0	Linkedin, Maatwerk, site NVMW, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW
17		1	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	
18	Catharina-ziekenhuis Eindhoven	2	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	
19	Orbis Medisch Centrum	1	5	5	Specifiek doelgroep	2	Momenteel niet	Ja	Randvw start GW, financiering	2	3	1		Nee	0.0	
20	UMC st Radboud Nijmegen	2	2	0		0		0		0	0	0		0	0.0	Site NVMW
21	Gemini Ziekenhuis	1	2	2	Ontw GW	1		Nee		3	0	0		Nee	0.0	
22	Gemini Ziekenhuis	1	2	2		1		Nee		3	0	0		Nee	0.0	
23	UMC Groningen	1	2	1		0		0		0	0	0		0	0.0	
24	Orbis Medisch Centrum	2	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	
25	Ikazia Ziekenhuis Rotterdam	1	1	0		1		0		0	0	0		0	0.0	
26	Amphia Ziekenhuis	4	3	2		3		0		0	0	0		0	0.0	
27	Fransiscus Ziekenhuis Roosendaal	1	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	
28		1	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	
29		1	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	
30	BovenIJ ziekenhuis	2	3	5	Specifiek groepwerk, wanneer inzetten	1		Ja	Diversen	3	3	3, d.m.v. deze enquete		Nee	0.3	
31	Streekziekenhuis Kon. Beatrix Winterswijk	1	1	2	Verwijzen naar recente publicaties	1		Nee		3	0	0		Ja	2.1	Site NVMW

32	Ijssellandziekenhuis	4	3	2		0		0		0	0	0		0	0.0	Maatwerk
33	UMC st Radboud Nijmegen	1	2	2		0		0		0	0	0		0	0.0	
34	Diaconessenhuis Leiden	1	2	2	geen GW, vraag niet relevant	1		Nee		3	0	0		Nee	0.0	
35	Academisch ziekenhuis Maastricht	4	2	2		1		Ja	Chronisch zieken	3	0	0		0	0.0	Geen
36		2	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	
37	VieCuri Venlo	2	2	2		1		Nee		3	0	0		Ja	2.2	
38	sxb Ropcke Zweers ziekenhuis	1	4	5		1		Ja	Omgaan met agressie tussen deelnemers	2	0	0		Ja	2.3	Maatwerk
39	Jeroen Bosch Ziekenhuis Den Bosch	2	3	3	Welk zkh draait welke groep, overzicht	2, nvt	Nieuwe ontw aankondigen bijv m.b.t. GW	Ja	Presentatie succesvolle vormen GW	3	0	0		Ja	2.2	Maatwerk, site NVMW, nieuwsbrief NVMW
40	SEIN	2	5	5	Scholing, tips, draaiboeken gericht op MMW	2	Nieuwe ontw aankondigen, inspelen behoeften MMW	Ja	Hoe organiseren, inhoudelijk en organisatorisch, info-uitwisseling, ervaring delen	2	3	3, vrijwilliger NVMW	Website vanuit NVMW, nastreven interactiviteit, relevante updates	Ja	2.3	Maatwerk, site NVMW, nieuwsbrief NVMW
41	Lievensberg ziekenhuis Bergen op Zoom	1	2	2	Scholing	1		Ja	Info-uitwisseling, ervaring delen, toekomst van GW in MMW definiëren	3	0	0		Nee	0.0	Linkedin, Maatwerk, site GW, site NVMW, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW
42	UMC st Radboud Nijmegen	4	4	5	Soorten groepen	1		Ja	Welke groepen, inhoudelijke kant: hoe opzetten	2	0	1		Ja	0.3	
43	Ruwaard van Putten	3	4	2	Hoe is GW ingebed, welke groepen	1		Ja	Hoe mensen werven en motiveren? Doegroep + systeem	3	0	0		Nee	0.0	Maatwerk, site NVMW

44	Havenziekenhuis	4	2	2		1		Nee		3	0	0		Ja	3.2	site NVMW, agenda NVMW
45		2	3	5		2		Ja		3	0	0		Ja	2.1	Maatwerk
46	Maasziekenhuis Pantein	4	5	5	Inzicht financiering v MMW'ers als GW	0		0		0	0	0		0	0.0	Site NVMW, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW
47	Martini ziekenhuis Groningen	3	2	3	Draaiboek opstarten GW	0	Nee	Ja	Stappenplan + vb GW. Theorie GW	3	0	3, deze enquete	Nvt	Nee	0.0	
48	Beatrixziekenhuis Gorichem Rivaszorggroep	1	2	2	geen specifieke vragen	2	Brief ook ontvangen zonder lid NVMW te zijn?	Ja	Een oprisser, vooral goed voor startende collega's	2	0	1	Nvt, ik heb deze 1x bezocht	Nee	0.0	Nieuwsbrief NVMW
49	Roermond	2	4	3	Scholing, afstemming vragen aanbod, alle ontw GW	1		Ja	Vormen GW, doelgroepen GW, financiering GW	3	0	0		Ja	3.2	Site NVMW
50	MC groep Lelystad	1	5	3	Welke groepen, scholing, platvorm voor vragen	3	Nieuws rondom GW vermelden	Ja	Werkvormen, opzetten groep, uitwisselen van info, praktijkvb	1	3	3, door iemand anders	Onderdeel van NVMW website maken, werkvormen, praktijk, vragen	Ja	1.3	Maatwerk, site NVMW
51	Scheper ziekenhuis Emmen	2	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	Twitter, LinkedIn, Maatwerk, site GW, nieuwsbrief GW, site NVMW, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW
52	Reinier de Graaf gasthuis	1	0	0		0		0		0	0	0		0	0.0	
53	Meander medisch centrum Amersfoort	1	3	2	Heel praktisch werkwijze en methoden, interactie	1		Ja	Praktische zaken mbt: werkwijze, methodieken, oefeningen	3	0	0		Ja	3.3	
54		4	5	3		1		Ja		3	0	0		Nee	0.0	Site NVMW

55	Meander medisch centrum Amersfoort	1	0	0		0		0		0	0	0	0	0.0	Twitter, site NVMW, agenda NVMW
56	Meander medisch centrum Amersfoort	1	0	0		0		0		0	0	0	0	0.0	
57		1	5	6		2, cursus benoemen		Ja	Handvatten omgaan m groepen, weerstand, verbinding groepsleden	3	0	0		1.3	Maatwerk, site NVMW, nieuwsbrief NVMW, agenda NVMW
58		0	0	0	0	0									
59	UMC st Radboud Nijmegen	4	4	2	Symposia, literatuur	1		Ja	Psychodrama	3	0	0		1.3	Maatwerk, site NVMW, nieuwsbrief NVMW, teamleider
60	Isala klinieken Zwolle	2	5	3		2	Ik werk niet met GW	Ja		3	0			2.2	Linkedin,maatwerk,site NVMW,digitale nieuwsbrief NVMW,agenda NVMW,functiegroep ZMW

BIJLAGE I
BESTAND ZIEKENHUIZEN

Academisch Medisch Centrum

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. M.H.M. Sibbing, kamer A3241

Postbus 22660

1100 DD Amsterdam

Amphia Ziekenhuis, loc. Langendijk

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Tierie

Postbus 90157

4800 RL Breda

De Tjongerschans

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. mevrouw S. Hoofd

Mevrouw I. Stolte

Postbus 10500

8440 MA Heerenveen

Academisch Ziekenhuis Maastricht

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. J. Claasses

Postbus 5800

6202 AZ Maastricht

Amphia Ziekenhuis, loc. Molengracht

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Tierie

Postbus 90158

4800 RK Breda

Diaconessenhuis Leiden

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw L. Kemper

Postbus 9650 8

2300 RD Leiden

Albert Schweitzer ziekenhuis loc. Amstelwijck

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Jacobsen

Postbus 444

3300 AK Dordrecht

Antonius Ziekenhuis, loc. Sneek

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw J. van Hartingsveldt

Postbus 20000

8600 BA Sneek

Elkerliek Ziekenhuis loc. Helmond

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw G.J.M. Stekelenburg

Postbus 98

5700 AB Helmond

Albert Schweitzer ziekenhuis loc. Dordwijk

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Sibie

Postbus 444

3300 AK Dordrecht

Atrium Medisch Centrum loc. Heerlen

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. De heer F. Geerlings

Postbus 4446

6401 CX Heerlen

Erasmus Medisch Centrum

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 2040

3000 CA Rotterdam

Albert Schweitzer ziekenhuis loc. Zwijndrecht
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Tak
Postbus 444
3300 AK Dordrecht

BovenIJ Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. M. Talibi
Postbus 37610
1030 BD Amsterdam

Erasmus Medisch Centrum loc. Sophia
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 2040
3000 CA Rotterdam

Alysis Zorggroep loc. Ziekenhuis Rijnstate
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. J.C. Ruisch, kamer 1655
Postbus 9555
6800 TA Arnhem

Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Dhr. P. van Kam
Postbus 9015
6500 GS Nijmegen

Erasmus Medisch Centrum loc. Daniel den Hoed
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 2040
3000 CA Rotterdam

Alysis Zorggroep loc. Ziekenhuis Zevenaar
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. mevrouw A. van Dorp / de heer S. Jansen
Postbus 9000
6900 GA Zevenaar

Catharina-ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw V.Y. Hooi
Postbus 1350
5602 ZA Eindhoven

Flevoziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw C. Wessels
Postbus 3005
1300 EG Almere

Franciscus Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw M.J. Schreurs
Postbus 999
4700 AZ Roosendaal

Meander Medisch Centrum loc. Amersfoort Lichtenberg
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Dhr. R. Vluggen
Postbus 1502
3800 BM Amersfoort

St. Jans Gasthuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw C. Jacobs
Postbus 29
6000 AA Weert

Gelre Ziekenhuizen

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Velzenboer / Dhr. Riefel

Postbus 9014

7300 DS Apeldoorn

Meander Medisch Centrum loc. Baarn

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. J. de Jong

Postbus 1502

3800 BM Amersfoort

Stichting Deventer Ziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw E. Markink

Postbus 5001

7400 GC Deventer

Gelre Ziekenhuizen

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw A. Koldenhof

Postbus 9020

7200 GZ Zutphen

Medisch Centrum Haaglanden loc. Antoniushove

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw C. Bhikou

Postbus 411

2260 AK Leidschendam

Streekziekenhuis Koningin Beatrix

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 9005

7100 GG Winterswijk

Gemini Ziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Dhr. J. Teekamp

Postbus 750

1780 AT Den Helder

Medisch Spectrum Twente loc. Enschede Ariënsplein

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. de heer J. Speelman

Postbus 50000

7500 KA Enschede

't Lange Land Ziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw J. van Zoest

Postbus 3015

2700 KJ Zoetermeer

Groene Hart Ziekenhuis loc. Bleuland

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw E. Klarenbeek

Postbus 1098

2800 BB Gouda

Medisch Spectrum Twente loc. Enschede
Haaksbergerstraat

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. de heer J. Speelman

Postbus 50000

7500 KA Enschede

Tergooiziekenhuizen. loc. Blaricum

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Breijer

Postbus 10016

1201 DA Hilversum

HagaZiekenhuis, loc. Leyweg
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw M. de Roode
Postbus 40551
2504 LN Den Haag

Medisch Spectrum Twente loc. Oldenzaal
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. de heer J. Speelman
Postbus 50000
7500 KA Enschede

Tergooiziekenhuizen, loc. Hilversum
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Breijer
Postbus 10016
1201 DA Hilversum

HagaZiekenhuis loc. Juliana Kinderziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw C. Kruyss
Postbus 60605
2506 LP Den Haag

Ommelander Ziekenhuis Groep loc. Delfzicht
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw M. Smedes
Postbus 30000
9930 RA Delfzijl

TweeSteden ziekenhuis, loc. Tilburg
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Breijer
Postbus 90107
5000 LA Tilburg

Havenziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Dhr. B. van der Weijden

Postbus 70031

3000 LN Rotterdam

Ommelander Ziekenhuis Groep loc. Lucas Ziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw M. Smedes

Postbus 30000

9670 RA Winschoten

TweeSteden ziekenhuis, loc. Waalwijk

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Breijer

Postbus 90107

5000 LA Tilburg

IJsselland Ziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Dhr. E. Molenman

Postbus 690

2900 AR Capelle aan den IJssel

Onze Lieve Vrouwe Gasthuis loc. Oosterpark

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. de heer R. Smulders

Postbus 95500

1090 HM Amsterdam

UMC Groningen

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. secretariaat Maatschappelijk Werk

Postbus 30001

9700RB Groningen

IJsselmeer Ziekenhuizen loc. Dokter J.H. Jansenziekenhuis

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 5000

8300 GA Emmeloord

Onze Lieve Vrouwe Gasthuis loc. Prinsengracht

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw A. Zeeuw

Postbus 95500

1090 HM Amsterdam

UMC St Radboud

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. de heer C. van der Heijden

Postbus 9101

6500 HB Nijmegen

IJsselmeer Ziekenhuizen loc. Zuiderzeeziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Winters

Postbus 5000

8200 GA Lelystad

Admiraal de Ruyter Ziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. de heer R. Segaar

Postbus 106

4460 BB Goes

UMC Utrecht, loc. AZU

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 85500

3508 GA Utrecht

Ikazia Ziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Oomens

Postbus 5009

3008 AA Rotterdam 9

Refaja Ziekenhuis loc. Stadskanaal

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw Beuker

Postbus 109

9500 AC Stadskanaal

UMC Utrecht, loc. WKZ

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 85090

3508 AB Utrecht

Isala klinieken loc. Weezenlanden

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw M. ter Avest

Postbus 10500

8000 GM Zwolle

Reinier de Graaf Groep loc. Diaconessenhuis Voorburg

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 998

2270 AZ Voorburg

Van Weel-Bethesda Ziekenhuis

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw R. Biesheuvel

Postbus 153

3240 AD Middelharnis

Isala klinieken, loc. Sophia
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Dhr. P. Hortensius
Postbus 10400
8000 GK Zwolle

Reinier de Graaf Groep loc. Reinier de Graaf Gasthuis
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 5011
2600 GA Delft

Westfries Gasthuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Kwikkes
Postbus 600
1620 AR Hoorn

Jeroen Bosch Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw S. Vollenberg
Postbus 90153
5200 ME 's Hertogenbosch

Rijnland Ziekenhuis, loc. Leiderdorp
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. de heer W. de Wit
Postbus 4220
2350 CC Leiderdorp

Wilhelmina Ziekenhuis Assen
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 30001
9400 RA Assen

Kennemer Gasthuis loc. Zuid
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Aster
Postbus 417
2000 AK Haarlem

Rijnland Ziekenhuis, loc. Alphen a/d Rijn
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. de heer W. de Wit
Postbus 4220
2350 CC Leiderdorp

Zaans Medisch Centrum
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 210
1500 EE Zaandam

Laurentius Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Gorissen/ Mevrouw Geraets
Postbus 920
6040 AX Roermond

Rivas Zorggroep, loc. Beatrixziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. secretariaat mevrouw van Hijste
Postbus 90
4200 AB Gorinchem

Ziekenhuis Amstelland
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Palache / Mevrouw Weijers
Postbus 328
1180 AH Amstelveen

Leids Universitair Medisch Centrum
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Secretariaat Mevr. H. Blom, J5 kamer 29
Postbus 9600
2300 RC Leiden

Rode Kruis Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw O. Duden
Postbus 1074
1940 EB Beverwijk

Ziekenhuisgroep Twente loc. Twenteborg
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Hoekstra
Postbus 7600
7600 SZ Almelo

Leveste loc. Scheperziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw W. Kingma
Postbus 30002
7800 RA Emmen

Ruwaard van Putten Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Hollander
Postbus 777
3200 GA Spijkenisse

Ziekenhuisgroep Twente loc. Midden-Twente
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw N. du Sart
Postbus 546
7550 AM Hengelo

Lievensberg Ziekenhuis
Afdeling revalidatie
T.a.v. Mevrouw L. Bartels
Postbus 135
4600 AC Bergen op Zoom

Sint Elisabeth Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. de heer van der Biezen
Postbus 90151
5000 LC Tilburg

Ziekenhuis Bernhoven, loc. Oss
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 10
5340 BE Oss

Maasstad Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw G. Wensink
Postbus 9100
3007 AC Rotterdam

Slingeland Ziekenhuis
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. de heer Lindeman
Postbus 169
7000 AD Doetinchem

Ziekenhuis Bernhoven, loc. Veghel
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 10000
5460 DA Veghel

Maasziekenhuis Pantein
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Y. van Esch
Postbus 55
5830 AB Boxmeer

Spaarne Ziekenhuis, loc. Hoofddorp
Afdeling paramedische disciplines
T.a.v. secretariaat Maatschappelijk Werk
Postbus 770
2130 AT Hoofddorp

Ziekenhuis Bethesda
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw G. Westerhout
Postbus 30000
7900 RA Hoogeveen

Martini Ziekenhuis loc. van Swieten
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw E. van Doormaal
Postbus 30033
9700 RM Groningen

Spaarne Ziekenhuis, loc. Heemstede
Afdeling paramedische disciplines
T.a.v. secretariaat Maatschappelijk Werk
Postbus 770
2130 AT Hoofddorp

Ziekenhuis Bronovo
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 96900
2509 JH Den Haag

Máxima Medisch Centrum loc. Veldhoven
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Lombaerde
Postbus 7777
5500 MB Veldhoven

St. Annazorggroep loc. St. Annaziekenhuis
T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk
Postbus 90
5660 AB Geldrop

Ziekenhuis Gelderse Vallei
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw M. Laurier
Postbus 9025
6710 HN Ede

Máxima Medisch Centrum loc. Eindhoven
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw Odermat
Postbus 90052
5600 PD Eindhoven

St. Antonius Ziekenhuis loc. Nieuwegein
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. de heer A. Vermeulen
Postbus 2500
3430 EM Nieuwegein

Ziekenhuis Nij Smellinghe
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw I. Selders
Postbus 20200
9200 DA Drachten

Meander Medisch Centrum loc. Amersfoort Elisabeth

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. N.A.M. van Gastel

Postbus 1502

3800 BM Amersfoort

St. Antonius Ziekenhuis loc. Utrecht Oudenrijn

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw V. van Krieken

Postbus 2500

3430 EM Nieuwegein

Ziekenhuis Rivierenland

Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk

T.a.v. Mevrouw L. Laponder

Postbus 6024

4000 HA Tiel

Zorgcombinatie Noorderboog loc. Diaconessenhuis Meppel

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 502

7940 AM Meppel

Zuwe Hofpoort Ziekenhuis

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 8000

3440 JD Woerden

Ziekenhuis St. Jansdal

T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk

Postbus 138

3840 AC Harderwijk

Pasan Zorggroep loc. Ziekenhuis De Sionsberg	Zorggroep Noorderbreedte loc. Medisch Centrum Leeuwarden	Ziekenhuis Walcheren
Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk	T.a.v. Medisch Maatschappelijk Werk	Afdeling Medisch Maatschappelijk Werk
T.a.v. Mevrouw G. van Kampen	Postbus 888	T.a.v. Mevrouw Verhage
Postbus 39	8901 BR Leeuwarden	Postbus 3200
9100 Dokkum		4380 DD Vlissingen
HagaZiekenhuis, loc. Leyweg	Jeroen Bosch Ziekenhuis	Jeroen Bosch Ziekenhuis
t.a.v. Dialyse	T.a.v. Dialyse	T.a.v. Cluster vrouw en kind
L. Haasdijk	Mevr. P. van der Linden	Mevr. H. Penning- de Vries
Postbus 40551	Postbus 90153	Postbus 90153
2504 LN Den Haag	5200 ME 's Hertogenbosch	5200 ME 's Hertogenbosch

